

Ознайомтеся зі складом умисного вбивства (ст. 115 КК.). Проаналізуйте ситуацію. Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення. Чи можна такі дії вважати добровільною відмовою?

143. А. з метою вбивства виштовхнув з човна С., який не вмів плавати. Потерпілий благав його врятувати та запропонував гроші за порятунок. А. погодився та витягнув С. із води. *Ознайомтеся зі складом умисного вбивства (ст. 115 КК.). Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення. Чи має значення вид замаху для вирішення питання про добровільну відмову? Чи можна такі дії вважати добровільною відмовою? Яке значення мають мотиви добровільної відмови? Чи має значення, від кого виходить ініціатива припинити кримінально протиправне посягання при добровільній відмові?*

144. О. після зради цивільної дружини Д., вирішив її вбити. Він повісив її за шию на мотузці, але згодом пожалів та витягнув із зашморгу. Завдяки цьому жінка залишилася живою. *Ознайомтеся зі складом умисного вбивства (ст. 115 КК.). Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення. Чи можна такі дії вважати добровільною відмовою? Яке значення мають мотиви добровільної відмови?*

145. Раніше засуджені за шахрайство, К. та С. надрукували фальшиві купюри високої якості. Однак через деякий час вони спалили усі підробки та знищили обладнання.

Ознайомтеся зі ст. 199 КК. Яка стадія вчинення кримінального правопорушення має місце в діях С. та К.? Чи можна такі дії вважати дійовим каяттям або добровільною відмовою? Чим відрізняється добровільна відмова від дійового каяття? Яке значення дійового каяття та добровільної відмови?

146. Працівник банку К. викрав конверт з грошима, який побачив на столі у колеги. Наступного дня він дізнався, що ці гроші колектив банку зібрав на операцію важкохворому співробітнику. Ввечері він крадькома повернув конверт і це ніхто не помітив.

Ознайомтеся зі складом крадіжки (ст. 185 КК.). Яка стадія вчинення кримінального правопорушення має місце в діях К.? Чи змінилося б рішення, якби К. не встиг повернути конверт до виявлення пропажі? Чи можна такі дії вважати добровільною відмовою чи дійовим каяттям? Чим відрізняється добровільна відмова від дійового каяття?

147. Д. пригостив К. печивом з отрутою повільної дії, бажаючи позбавити його життя. Через дві години Д. дізнався, що у К. народилася дитина. Це спонукало його дати протиотруту потерпілому та викликати йому швидку, але К. помер. *Чи можна дії Д. вважати дійовим каяттям або добровільною відмовою? Чим відрізняється добровільна відмова від дійового каяття? Яке значення дійового каяття та добровільної відмови?*

Колоквіум (2 год.)

П л а н

1. Що таке стадії кримінального правопорушення і які їх види?
2. Що таке закінчене кримінальне правопорушення і який момент закінчення кримінального правопорушення із матеріальним, формальним та усіченим складом?
3. Що таке готування до кримінального правопорушення і які його види?
4. За якими ознаками готування до кримінального правопорушення відрізняється від виявлення умислу?
5. Що таке замах на кримінальне правопорушення і які його види?
6. Які бувають види замаху, пов'язані з фактичною помилкою?

7. За якими ознаками замах на кримінальне правопорушення відрізняється

від готування до кримінального правопорушення та від закінченого кримінального правопорушення?

8. Що є підставою кримінальної відповідальності за незакінчене кримінальне правопорушення та які особливості його кваліфікації?

9. На яких етапах вчинення кримінального правопорушення можлива добровільна відмова і які правові наслідки добровільної відмови від кримінального правопорушення?

10. Чим дійове каяття відрізняється від добровільної відмови від кримінального правопорушення?

Список додаткової літератури:

Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія / В. М. Бурдін. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 304 с.

Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія / А. В. Горностай. – Х. : Юрайт, 2013. – 232 с.

Гродецький Ю. В. Остаточність добровільної відмови // Вісн. прокуратури. – 2010. – №9 (111). – С. 65–70.

Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія / І. В. Красницький, Л. С. Щутяк. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – 224 с.

Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину. – Х. : Право, 2010. – 232 с.

Тихий В. П. Стадії вчинення злочину: Конспект лекцій. – Х. : Юрид. ін-т, 1996. – 29 с.

Тихий В. П., Панов М. І. Злочин, його види та стадії: науково-практичний коментар. – К. : Видавничий дім «Промені», 2007. – 40 с.

Хряпінський П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України. – Х.: Харків юридичний, 2009. – 840 с.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Методичні рекомендації. Готуючись до занять з цієї теми, необхідно опрацювати такі питання: поняття співучасті (об'єктивні та суб'єктивні ознаки) її значення (ст. 26 КК); види співучасників: виконавець (співвиконавець), організатор, підбурювач та пособник (ст. 27 КК); відмежування діянь співучасників; форми співучасті за характером виконуваних співучасниками ролей проста (співвиконавство) та складна (співучасть з розподілом ролей) та за ступенем стійкості суб'єктивних зв'язків між ними (вчинення кримінального правопорушення групою осіб, вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб, вчинення кримінального правопорушення організованою групою, вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією (ст. 28 КК); підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників; співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом; ексцес виконавця (співучасника); невдале організаторство, невдале підбурювання та невдале пособництво; провокація кримінального правопорушення; добровільна відмова співучасників (ст. 31 КК). Особливу увагу слід приділити питанням кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Крім того, необхідно дослідити поняття, види та значення причетності до кримінального правопорушення; відмежування причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Колоквіум (2 год.)

П л а н

1. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки та значення.
2. Види співучасників.

3. Форми співучасті: поняття, види, значення.
4. Кримінальна відповідальність співучасників: підстави та межі.
5. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом.
6. Невдале організаторство, невдале підбурювання та невдале пособництво: поняття та значення.
7. Екссес виконавця (співучасника): поняття, види, значення.
8. Провокація кримінального правопорушення: поняття та значення.
9. Добровільна відмова співучасників.
10. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.
11. Причетність до кримінального правопорушення: поняття, види, значення.
Відмежування причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Практичне заняття (2 год.)

Завдання

148. Чоловік В. і дружина Г. власним автомобілем вранці їхали на роботу. Боячись запізнитися, Г. постійно докоряла чоловікові В., що він повільно їде і закликала його їхати швидше. Зрештою В. перевищив швидкість і на мокрому асфальті, не впоравшись з керуванням автомобілем, на повороті виїхав на тротуар і збив пішохода, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. При цьому він не передбачав можливості заподіяння таких наслідків, хоча повинен був і міг їх передбачити. Суд визнав В. виконавцем порушення правил безпеки дорожнього руху (ст. 286 КК), а Г. - підбурювачем до цього кримінального правопорушення.

Чи правильним є рішення суду? Чи є ознаки співучасті в діяннях В. і Г.? Які об'єктивні та суб'єктивні ознаки характеризують діяння підбурювача?

149. Під час поїздки на автомобілі, яким керував Б., З. попросив останнього збільшити швидкість, щоб наздогнати автомобіль, який рухався попереду. За це він пообіцяв винагороду. Б. розвинув недозволену швидкість,

на повороті не впорався з керуванням, заїхав на тротуар і збив пішохода, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження.

Чи можна притягнути Б. та З. до кримінальної відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні, передбаченому ч. 2 ст. 286 КК, виходячи з того, що суб'єктивна сторона цього складу кримінального правопорушення передбачає необережну форму вини щодо суспільно небезпечних наслідків?

150. Вранці Ж. пішов купатися у річці, що протікала неподалік від селища. Раптом він побачив коливання кущів на протилежному березі, чорний силует і почув тріск гілок. Вважаючи, що там знаходиться ведмідь, Ж. побіг до сусіда О. і все йому розповів. Узявши однакові одноствольні рушниці та зарядивши їх однаковими патронами, вони побігли до річки, де зробили одночасно постріли по кущах. Як виявилось пізніше, в кущах знаходився технік-геофізик Л., якому була заподіяна смертельна рана, від якої він невдовзі помер.

Виходячи з того, що правоохоронцям не вдалося встановити від чийого пострілу помер Л., суд визнав Ж. та О. співвиконавцями необережного вбивства.

Чи вірне рішення прийняв суд? Аргументуйте свою відповідь. Якими об'єктивними та суб'єктивними ознаками характеризується співучасть у вчиненні кримінального правопорушення?

151. Знаючи, що Б. вирішив помститися П. за те, що він спокусив його дружину, К. підкинув на поріг будинку Б. вогнепальну зброю. Б. знайшов підкинуту йому зброю і, скориставшись нею, вбив П.

Суд визнав Б. виконавцем, а К. - пособником вбивства. Чи вірне рішення прийняв суд? Які об'єктивні та суб'єктивні ознаки характеризують діяння виконавця та пособника. За якими критеріями відбувається розмежування діянь цих співучасників?

152. Під час розпивання спиртних напоїв Б. розповів Н. та Ш., що він

був в гостях у М. і бачив там багато цінних речей. Через два дні Н. та Ш., зустрівшись знову, згадали про цю розмову і вирішили заволодіти цінностями М. Озброївшись ножами, вони прийшли до квартири потерпілого і почали вимагати у нього цінності. При цьому Н. приставив до шиї М. ніж, а Ш., тримаючи ніж у руках і погрожуючи розправою, перешкоджав дружині потерпілого вийти з квартири і покликати на допомогу. Злякавшись за життя чоловіка, якому погрожували ножем, дружина віддала злочинцям цінності.

Суд визнав Б., Н. та Ш. співучасниками розбою: Б. - підбурювачем, Н. - виконавцем, Ш. - пособником.

Чи правильно суд вирішив питання про відповідальність цих осіб? Ознайомившись зі змістом ст. 187 КК, Дайте відповідь, які форми співучасті та які види співучасників мають місце при вчиненні цього кримінального правопорушення?

153. П. задумала позбутися свого коханця, у зв'язку з чим попросила Щ. знайти особу, яка б за винагороду змогла вчинити вбивство. Щ. умовив М. скоїти це кримінальне правопорушення і познайомив його з П. Вона передала М. завдаток за майбутнє вбивство, розповіла про розпорядок дня її коханця, визначила в який час та в якому місці краще вчинити це кримінальне правопорушення, дала його фотокартку і забезпечила іншою необхідною інформацією. Вона ж познайомила М. з П., який на її прохання передав останньому рушницю для скоєння вбивства. Через три дні М. пострілом з рушниці, вбив коханця П.

Як належить кваліфікувати діяння П., Щ., М. і П.? Аргументуйте відповідь.

154. Неодноразово судимий Б. постійно займався, як він вважав, «вихованням» свого шістнадцятирічного сина О. як «справжнього чоловіка», розповідаючи йому про більш зручні та швидкі кримінально протиправні способи «заробляння» грошей. Він навчав його кримінально протиправному ремеслу, розповідав про «злочинний світ», закликав до кримінально

протиправного способу життя. Зацікавлений розповідями батька, та маючи потребу у грошах, О. вчинив крадіжку.

Вироком суду Б. був визнаний підбурювачем, а його син - виконавцем крадіжки, вчиненої за попередньою змовою групою осіб.

Чи вірним є рішення суду? Дайте аргументовану відповідь. Які об'єктивні та суб'єктивні ознаки характеризують діяння підбурювача?

155. Х. з метою помсти своєму сусіду З. запропонував Р. та К. вчинити крадіжку майна з квартири З. Він розповів їм про те, де можуть знаходитися цінні речі, а також пообіцяв винагороду, якщо вони погодяться на крадіжку.

Р. та К. погодилися із пропозицією Х. і, дізнавшись про те, що в останнього є пістолет, попросили дати його «про всяк випадок». Х. довго не погоджувався, але потім надав пістолет.

Р. та К. вибрали час, коли, на їх думку, господаря не було вдома, прийшли до квартири З., зламали двері й зібрали у чемодани цінні речі. Коли вони вже збиралися виходити з квартири, додому несподівано повернувся З. Злякавшись затримання та викриття, Р. накинувся на З., намагаючись його задушити. В цей час К. дістав пістолет та вбив потерпілого.

Визначте форми співучасті та види співучасників. Чи можливо в даному випадку говорити про ексцес виконавців?

156. М. та Ф. домовилися про спільне вчинення крадіжки з квартири Т. З цією метою вони ввечері, вважаючи, що в квартирі нікого немає, проникли до неї через вікно. Проте в квартирі вони виявили Т., який спав на дивані. М. мовчки витягнув із-за пазухи ніж і показав його Ф., той кивнув М. і, схопивши Т. за руки, тримав його, поки М. наносив удари ножом потерпілому, внаслідок яких останній помер на місці. Після цього вони заволоділи майном Т. і залишили його квартиру.

Суд визнав М. і Ф. співвиконавцями розбою, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, а також М. виконавцем, а Ф. пособником умисного вбивства, вчиненого групою осіб без попередньої змови.

Чи вірним є рішення суду? Дайте аргументовану відповідь.

157. М. запропонував Н. вчинити крадіжку майна з продовольчого магазину. Він запевняв Н., що підстав для побоювання немає, оскільки магазин знаходиться у такому місці, де ввечері людей дуже мало, а відділення міліції розташоване далеко від нього. Проте Н., побоюючись відповідальності, не погодився на пропозицію М.

Чи є в даному випадку співучасть у кримінальному правопорушенні? Вирішіть питання про відповідальність М. та Н. Чи можна визнати відмову Н. добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення?

158. Д., звільнившись з виправної колонії, де відбував покарання за злісне хуліганство, вирішив помститися Г., який виступав у суді свідком і надав докладні показання про кримінальне правопорушення, вчинене Д. З цією метою він умовив 13-річного Б. вистрелити з рушниці в Г., коли той буде повертатися додому. За це він пообіцяв подарувати хлопцеві рушницю. Дочекавшись увечері Г., Б. вистрелив у нього, спричинивши останньому тяжкі тілесні ушкодження.

Чи мають місце в цьому випадку ознаки співучасті? Як належить вирішити питання про відповідальність Д.?

159. Неодноразово судимий Н. організував і очолив стійку групу (об'єднання), до якої входило п'ятеро підлітків (П., С., Л., Д. та О.), кожен віком 12-13 років. Члени цієї групи самостійно, а також за участю Н. протягом двох місяців вчиняли розбійні напади на громадян. Вироком суду Н. був засуджений за створення злочинної організації, керівництво нею та участь у вчиненні кримінальних правопорушень злочинною організацією.

Чи правильним є рішення суду? Як належить вирішити питання про відповідальність Н.?

160. Слідчий органів внутрішніх справ С. неодноразово одержував неправомірну вигоду (ст. 368 КК) за незаконне закриття кримінальних

проваджень. Такі неправомірні вигоди від обвинувачуваних йому передавав адвокат Г. При внесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо С. у зв'язку з одержанням ним неправомірної вигоди, прокурор району відмовив у внесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо співучасті в цьому злочині Г., мотивуючи це тим, що адвокат не є службовою особою, а кримінальній відповідальності за одержання неправомірної вигоди підлягає лише спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.

Чи вірним є рішення прокурора? Чи можлива співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом? Як слід вирішити питання про відповідальність С. та Г.?

161. Головний бухгалтер заводу Г., який був у добрих стосунках з бухгалтером розрахункового відділу П. та касиром Ю., не контролював належним чином нарахування заробітної плати робітникам, підписував не перевіряючи платіжні відомості.

Скориставшись безконтрольністю головного бухгалтера, П. і Ю. за фіктивними документами, які були підписані Г., заволоділи грошовою сумою у розмірі, що дорівнює 210 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Слідчий кваліфікував скоєне як співучасть у розкраданні. При цьому П. і Ю. були визнані співвиконавцями, а Г. - пособником, який створив об'єктивні умови для вчинення кримінального правопорушення. Адвокат Г. заперечував проти обвинувачення його підзахисного в співучасті у розкраданні, обґрунтовуючи свою позицію відсутністю в поведінці Г. суб'єктивних ознак співучасті.

Чи є в діяннях всіх обвинувачених ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні? Які об'єктивні та суб'єктивні ознаки характеризують діяння пособника?

162. Маючи потребу в грошах, Ч. запропонував У. вчинити крадіжку з будинку К. Будучи впевненими, що вона увідрядженні, Ч. і У. прийшли до її будинку. Відкривши його відмичкою, Ч. залишився на сторожі у дворі, а У. зайшов до будинку. Несподівано з іншої кімнати вийшла К. У. схопив молоток, який лежав у коридорі, і наніс їй 15 ударів по голові. Від отриманих тілесних ушкоджень К. померла на місці кримінального правопорушення. В цей час, побачивши, що до будинку наближаються сусіди, Ч. покликав У. Не встигши заволодіти майном потерпілої, У. та Ч. зникли з місця кримінального правопорушення.

Визначте форми співучасті та види співучасників. Чи можна в даному випадку говорити про ексцес виконавця?

163. Шістнадцятирічний М. разом із своїм повнолітнім братом С. домовилися вчинити крадіжку з квартири сусідки. Вони проникли до квартири потерпілої та зібрали найбільш цінні речі.

Після цього С. поніс вилучене додому, а М. залишився в квартирі, знайшов папір і підпалив його. Внаслідок пожежі були знищені всі інші речі у квартирі потерпілої.

Визначте форми співучасті та види співучасників. Як слід вирішити питання про відповідальність С. та М. за вчинення крадіжки та знищення майна?

164. В. домовився з шістнадцятирічним Б. про вчинення крадіжки з будинку К. Зокрема, вони домовилися, що В. безпосередньо проникне до будинку і вчинить там крадіжку, а Б. в цей час пильнуватиме на вулиці й вчасно попередить В. про можливу небезпеку. Проникнувши до будинку, В. передумав вчиняти крадіжку. Він уже виходив із будинку, коли раптом повернулася К., прихід якої Б. не помітив. Накинувшись на К., В. згвалтував її і тільки потім залишив будинок, після чого розповів Б. про те, що сталося.

Вирішіть питання про відповідальність В. і Б. Обґрунтуйте свою відповідь.

165. Г., бажаючи стати спадкоємцем будинку своєї тітки Б., запропонував Н. вбити її, пообіцявши за це винагороду. При цьому Г. показав будинок тітки і розказав як краще до нього проникнути. Н. погодився з пропозицією Г. Проте коли він підійшов до будинку потерпілої, то, злякавшись відповідальності, відмовився від вчинення вбивства.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні? Як що так, то визначте форми співучасті та види співучасників. Як слід вирішити питання про відповідальність Г. та Н.?

166. Директор підприємства Л., довіряючи головному бухгалтерові В., підписував документи податкової звітності без їх перевірки. Дізнавшись про це, начальник відділу збуту Б. підмовив В. внести завідомо неправдиві відомості до документів податкової звітності, що призвело б до ненадходжень у бюджет коштів, що дорівнюють 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому він повідомив, що у нього є «надійні» люди в податковій міліції, які допоможуть залагодити «проблемні питання», уразі їх виникнення. В. спочатку погодилася, але потім, злякавшись відповідальності, внесла у документи податкової звітності справжні відомості, а про наміри Б. повідомила у правоохоронні органи.

Вирішіть питання про відповідальність вказаних осіб. Встановіть форми співучасті та види співучасників. Чи можна в даному випадку говорити про добровільну відмову співучасника?

167. Г., З. і С. вирішили вчинити крадіжку речей зі складу, який охороняв сторож Ш. Вони домовилися з Ш. про те, що в ночі він залишить двері складу незамкненими, а сам відлучиться на півгодини. Однак у призначений час Ш., злякавшись відповідальності, вирішив не виконувати заздалегідь дану ним обіцянку і, залишившись у приміщенні складу, замкнув вхідні двері. Г., З. і С., які прибули в обумовлений час для вчинення крадіжки, виявили двері замкненими і не змогли проникнути у приміщення.

Чи є в діянні Г., З., С. та Ш. ознаки співучасті? Визначте, яку роль

виконувала кожна з осіб вчиненні кримінального правопорушення. Кваліфікуйте діяння зазначених осіб. Обґрунтуйте свою відповідь.

168. П. залишила у К. на зберігання норкову шубу, пояснивши їй, що цю шубу її коханець С. відібрав для неї у перехожої. К. погодилась. Через декілька днів П. забрала шубу у К.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні? Вирішіть питання про відповідальність К.

169. Г., Б., Ф. і А, які за вироком суду відбували покарання у виді позбавлення волі, за попередньою змовою здійснили 20-метровий підкоп під зоною огороження і втекли з місця відбування покарання. Слідством було встановлено, що начальник охорони С. знав про кримінально протиправні наміри вказаних осіб, але ніяких дій щодо запобігання кримінальному правопорушенню не вчинив. Суд визнав його пособником кримінальному правопорушенню.

Чи вірне рішення суду? Детально аргументуйте відповідь. Які об'єктивні та суб'єктивні ознаки характеризують діяння пособника?

170. Увечері П. посварився з Р., який наніс йому побої. Розсердившись на Р., П. пішов додому і з двома ножами повернувся до місця сварки. Побачивши у нього в руках ножі, Р. кинувся бігти. П. став його переслідувати. У цей час по вулиці йшов Т. Коли Р. пробігав повз нього, Т. підставив йому ногу і Р. упав. П. скористався цим і наніс Р. декілька ударів ножем, від яких останній помер.

Дайте відповідь, чи можна визнати Т. пособником вбивства.

171. Охоронець М., перебуваючи на роботі, одного разу помітив, як через паркан підприємства невідома особа перекинула чотири шини до легкового автомобіля і затримав її. Невідомим виявився працівник станції технічного обслуговування автомобілів Т. З метою уникнення покарання Т. запропонував М. гроші та розповів, що шини йому надав завідуючий складом

К. і що М. кожного разу за сприяння у викраданні шин буде отримувати винагороду. М. погодився. Надалі Т. отримував шини від завідуючого складом К. та за сприяння М. перекидав їх через паркан і зникав.

Вирішіть питання про відповідальність К., Т. та М.

Список додаткової літератури

Абакумова Ю.В. Інститут співучасті в кримінальному праві України: природа, сутність, сучасні проблеми визначення / за заг. ред. В.Г. Лукашевича. – Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2012. – 320 с.

Бурчак Ф. Г. Соучастие: социальные, криминологические и правовые проблемы. - К.: Вища школа, 1986. - 208 с.

Вереша Р.В. Співучасть у злочині: наук.-практ. посіб. – К.: Алерта, 2014. – 56 с.

Вознюк А.А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 192 с.

Гуторова Н. А. Соучастие в преступлении по уголовному праву Украины: учеб. пособие. - Х.: Рубикон, 1997. - 102 с.

Демидова Л. М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації: монографія. - Х.: Видавець ФОП Вапнярчук Н. М., 2005. - 256 с.

Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія / О. О. Кваша; НАН України; Ін-т держ. і права ім. В. М. Корецького. - Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. - 560 с.

Лемешко О. М. Кримінально-правова оцінка потурання вчиненню злочину. - Х. :ФІНН, 2003. - 160 с.

Митрофанов І.І., Притула А.М. Співучасть у злочині: навч. посіб. – Одеса: Фенікс, 2012. – 208 с.

Невідома Н.В. Вчинення злочину організованою групою: монографія / Н.В. Невідома. – Х.: Право, 2017. – 224 с.

Новицький Г. В. *Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України.* - К.: Вища школа, 2001. - 96 с.

Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія / Р. С. Орловський. – Харків: Право, 2019. – 624 с.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: монографія. - Х.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. - 264 с.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія. Харків: Право, 2020. 704 с.

Тема 12. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень

Методичні рекомендації. Вивчаючи цю тему, насамперед, необхідно з'ясувати поняття і види одиничного кримінального правопорушення, як структурного елементу множинності кримінальних правопорушень. Тому важливим є засвоєння ознак та різновидів простих і ускладнених за своїм змістом кримінальних правопорушень (триваючих, продовжуваних, складених та кримінальних правопорушень з похідними наслідками).

Далі потрібно звернути увагу на поняття та ознаки множинності кримінальних правопорушень, її видів за КК, а також соціальну і юридичну характеристику кожного з видів. Крім того, слід акцентувати свою увагу на відмінності того чи іншого виду множинності від різновидів ускладнених одиничних кримінальних правопорушень, що передбачені кримінальним законом.

Вирішуючи завдання, необхідно обґрунтовувати висновки про види множинності (сукупність кримінальних правопорушень або сукупність кримінального правопорушення та проступку – чи є вона ідеальною, чи реальною; який вид повторності або рецидиву має місце та тощо), їх ознаки і критерії визначення, а також відмежування від суміжних кримінально-правових явищ.

Практичне заняття (2 год.)

З а в д а н н я

172. М. незаконно придбав бойові припаси, деякий час зберігав, а потім намагався їх продати, проте у момент продажу був затриманий працівниками поліції.

Ознайомившись зі змістом ст. 263 КК проаналізуйте діяння вчинене М. Чи є у діях М. множинність кримінальних правопорушень? Проаналізуйте правові позиції ВСУ, сформульовані у постановках Судової палати з кримінальних справ у справі № 5 кс 11 від 20 червня 2011 р. (ВВСУ.-2012.-№4.-С.15-16) та у справі №5-30 кс 12 (ВВСУ.-2013.-№10.-С.9-10) та надайте аргументований висновок.

173. Через ревності Д. вбив свою дружину. А ще через кілька тижнів, з'ясувавши, що дружина зраджувала його з сусідом, вбив останнього.

Проаналізуйте діяння вчинені Д. Чи є в них ознаки множинності кримінальних правопорушень? До якого з видів множинності або одиничного кримінального правопорушення відносяться вчинені Д. діяння

174. К., бажаючи отримувати пенсію по інвалідності, підробив витяг з акту огляду медико-соціальної експертної комісії та надав її до пенсійного фонду. Завдяки цьому К. за рік незаконно отримав значну суму виплат.

Ознайомтеся зі змістом ст. 358 КК. Чи є в діях винного множинність кримінальних правопорушень? До якого з видів множинності або одиничного кримінального правопорушення відносяться вчинені К. діяння? Проаналізуйте відмінність триваючого кримінального правопорушення від продовжуваного.

175. С. незаконно виготовив фінський ніж та постійно носив його при собі з метою самозахисту. Увечері, повертаючись додому у метро, він відчув,

що хтось витягає з його кишені мобільний телефон. Бажаючи покарати злочинця, С. вихопив фінський ніж та наніс викрадачу удар, від якого останній помер.

Ознайомтеся зі змістом ст. 115 та ст. 263 КК України. Чи є в діях винного множинність кримінальних правопорушень? Який делікт вчинив винний: триваючий чи продовжуваний? Проаналізуйте відмінність триваючого кримінального правопорушення від продовжуваного. Ознайомтеся з правовим висновком ВСУ, викладеним у ПВСУ у справі № 5кс11 від 20.06.2011 р. з приводу правильного рішення цього питання.

176. На ґрунті неприязних стосунків С. зробив постріл із мисливської рушниці, на володіння якої не мав дозволу, у свого сусіда Ш. Внаслідок пострілу потерпілому Ш. було заподіяно тяжке тілесне ушкодження, крім того, частина заряду зрикошетила та влучила ще й у К., який проходив повз місце події, спричинивши останньому легкі тілесні ушкодження.

Ознайомтеся зі змістом ст. 115., ст. 125 та ст.263 КК України. Чи є в діях винного множинність кримінальних правопорушень? До якого з видів множинності або одиначного кримінального правопорушення відноситься вчинене С. діяння? Проаналізуйте відмінності сукупності кримінальних правопорушень від делікту з похідними наслідками.

177. Після звільнення з місць позбавлення волі Х., який відбув покарання за розбій (ст. 187 КК України), звернувся до свого знайомого З. і попросив гроші у борг. Через те, що З. відмовився їх дати, Х. з помсти вдарив його фінським ножом у груди. Пересвідчившись, що потерпілий знепритомнів, Х. вирішив обшукати його квартиру та забрати цінні речі. Згодом З. помер, а Х. було затримано при спробі продажу викраденого майна.

Чи є в діях Х. множинність кримінальних правопорушень? Аргументуйте свою відповідь з посиланням на ст. 32 КК та примітку до ст. 185 КК. До якого

з видів множинності або одиничного кримінального правопорушення відносяться вчинені Х. діяння? Проаналізуйте відмінність сукупності кримінальних правопорушень від складеного делікту.

178. Безробітний Ф., бажаючи отримати спадщину, вбив свою бабусю. Після цього забрав усі наявні у квартирі цінні речі та гроші.

Чи є в діях винного множинність кримінальних правопорушень? Аргументуйте свою відповідь з посиланням на ст. 32 КК України. Проаналізуйте відмінність сукупності кримінальних правопорушень від складеного делікту.

179. Г., на наступний день після сплати штрафу, як покарання за раніше вчинену ним крадіжку (ч.1 ст. 185 КК), вчинив грабіж.

Чи є в діях винного повторність проступку та злочину? Аргументуйте свою відповідь з посиланням на ст. 32 КК та примітку до ст. 185 КК. Проаналізуйте відмінність рецидиву кримінальних правопорушень від їх повторності.

180. Т. за винагороду умовила двох малолітніх осіб викрадати у відвідувачів міського пляжу мобільні телефони, гаманці та приносити їй. Протягом кількох тижнів таким чином було обікрадено десять осіб.

Які види множинності кримінальних правопорушень мають місце в поведінці винної? Чи є в діяннях Т. ознаки продовжуваного делікту? Проаналізуйте відмінність триваючого кримінального правопорушення від продовжуваного.

181. Суд засудив Б. за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених: ч.1 ст.121 КК та ч.1 ст.121 КК, визнавши його винним у тому, що він у ніч на Різдво спочатку заподіяв тяжкі тілесні ушкодження Т., а пізніше, повернувшись додому, і своїй сусідці Д.

Чи правильне рішення прийняв суд? Аргументуйте свою відповідь з посиланням на ст. 32 КК України. Вивчіть Ухвалу колегії суддів Судової палати у кримінальних справах ВСУ від 21 грудня 2010 р. (ВВСУ.-2011.-№5.-С.14-15) і надайте аргументований висновок.

<http://www.viaduk.net/clients/vs.nsf/0/440BF32CCFE576E6C2257895004B427A?OpenDocument>

Колоквіум (2 год.)

План

1. Поняття та види одиничного крим. правопорушення .
2. Поняття та загальна характеристика видів множинності крим. правопорушень.
3. Повторність крим. правопорушень, її ознаки, види та відмежування від сукупності крим. правопорушень та інших суміжних понять.
4. Сукупність крим. правопорушень, її ознаки, види та відмежування від інших суміжних понять.
5. Рецидив крим. правопорушень, його ознаки, види та відмежування від повторності, пов'язаної з засудженням особи.
6. Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву крим. правопорушень.

Список додаткової літератури

Бажанов М. И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины / М. И. Бажанов. – Х. : Право, 2000. – 128 с.

Зелинский А. Ф. Рецидив преступлений (Структура, связи, прогнозирование) / А. Ф. Зелинский. – Х. : Вища шк., 1980. – 152 с.

Зинченко И. А. Составные преступления / И. А. Зинченко. – Х. : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 176 с.

Зінченко І. О. Тютюгін В. І. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання / І. О. Зінченко, В. І. Тютюгін ; за заг. ред. проф. В. І. Тютюгіна. – Х.: Фінн, 2008. – 336 с.

Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Одичні злочини: поняття, види, кваліфікація / Монографія. – Х.: Вид-во «ФІНН», 2010. – 256 с.

Зінченко І. О. Види множинності злочинів: кримінально-правовий зміст і співвідношення [Текст] / І. О. Зінченко; за наук. ред. проф. В. І. Тютюгіна. – Х.: Юрайт, 2012. – 64 с.

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Х.: Право, 2017. – 114 с.

Кривошеин П. К. Повторность в советском уголовном праве (теоретические и практические проблемы) / П. К. Кривошеин. – Киев : Вища шк., 1990. – 159 с.

Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України. – Одеса: Юрид. літ., 2016. – 256 с.

Созанський Т. І. Кваліфікація сукупності злочинів. – Львів: Львівск. держ ун-т внутрішніх справ, 2012. – 240 с.

Стрижевська А. А. Сукупність злочинів за кримінальним правом України. – Одеса: Фенікс, 2011. – 248 с.

Шевченко Є. В. Злочини з похідними наслідками / Є. В. Шевченко. – Харків : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 216 с.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Методичні рекомендації. Вивчаючи цю тему, слід виходити з того, що обставини, які виключають кримінальну протиправність діяння, що передбачені розділом VIII Загальної частини КК, вважаються діяннями правомірними і суспільно-корисними (соціально-допустимими) за наявності вказаних в законі підстав і виключають кримінальну відповідальність особи за шкоду, заподіяну об'єктам кримінально-правової охорони. Для правильного застосування ст.36-

43 КК необхідно з'ясувати підстави та ознаки правомірності зазначених діянь у випадках, передбачених цими статтями.

Розглядаючи питання про необхідну оборону, слід мати на увазі, що відповідно ст.27 Конституції України право на необхідну оборону визнається невід'ємним правом будь-якої особи. Велике значення має питання про уявну оборону, яка пов'язана з фактичною помилкою особи відносно наявності посягання (ст.37 КК). Особливу увагу слід звернути на положення ч.3 і ч.5 ст.36, де сформульовані ознаки перевищення меж необхідної оборони, відповідальність за яке настає лише у випадках, спеціально передбачених у ст.118, 124 КК, а також підстави виключення кримінальної відповідальності, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає.

Практичні заняття (2 год.)

Завдання

182. 52-річний К. під час вживання спиртних напоїв у себе в домі посварився зі своєю співмешканкою 45-річною М. Під час сварки він схопив її за волосся, правим ліктем охопив її шию та сильно притиснув її голову до свого коліна. Побоючись за своє життя, М. схопила з мікрохвильовки кухонний ніж і нанесла ним К. удар в грудну клітину, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження, що призвели до смерті потерпілого.

Суд визнав М. винною в умисному вбивстві, вчиненому з перевищенням меж необхідної оборони, пославшись на те, що вона мала можливість уникнути заподіяння тяжких наслідків шляхом своєчасного залучення допомоги сторонніх осіб або втекти з будинку.

Чи погоджуєтесь ви з вироком суду? Чи перевищила М. межі необхідної оборони? Як впливає на кримінально-правову оцінку поведінки М. наявність у неї можливості втекти з місця події або звернутися за допомогою інших осіб?

183. 50-річний К. запросив до своєї квартири 40-річну знайому Х., з якою вони разом вживали спиртні напої. Між ними виник конфлікт з приводу того, що К. почав домагатися інтимного зв'язку із жінкою. В ході конфлікту К. застосував насильство щодо жінки, зірвав з неї одягу, а вона, вирвавшись від нього, схопила зі столу ніж і нанесла К. кілька ран в різні частини тіла, від яких він помер.

Дайте кримінально-правову оцінку поведінки Х.? Чи перевищила вона межі необхідної оборони? Які обставини необхідно враховувати при вирішенні питання щодо меж необхідної оборони?

184. Увечері двоє чоловіків на вулиці розмовляли між собою, потім почали сваритися. Під час сварки вони почали наносити один одному удари ногами та руками, в якийсь момент один з них витягнув з кишені ніж і наніс ним удар іншому в плече та виявляв намір продовжувати наносити удари ножом. В., який сидів неподалік в авто, побачив бійку, вибіг з машини і зробив спробу заспокоїти чоловіка з ножом, але той замахнувся і на нього. У відповідь В. направив газовий балончик в очі нападнику, чим заподіяв йому тяжкі тілесні ушкодження за ознакою розладу здоров'я, поєднаного зі стійкою втратою працездатності не менше ніж на одну третину.

Чи правомірними є дії В.? Хто є суб'єктом необхідної оборони? Які цінності (блага) підлягають захисту у стані необхідної оборони?

185. Близько першої години ночі 20-річний чоловік проник на подвір'я подружжя К. і з підсобного приміщення намагався зайти до будинку. 53-річний власник помешкання К. схопив пристрій для відстрілу гумовими кулями і двічі вистрелив у напрямку зловмисника. Одна з куль потрапила у око злочинцю, що призвело до тяжкого тілесного ушкодження.

Чи є правомірними дії К.? Які підстави необхідної оборони передбачені в ч.5 ст.36 КК? Аргументуйте свою відповідь.

186. Увечері 30-річна Б. займалася хатніми клопотами і готувала малечу до сну. Коли відчинилися вхідні двері, вона подумала, що повернувся чоловік. Але в хату ввалився незнайомий К., який був явно нетверезий, бо його сильно хитало. Він почав вимагати у жінки горілку, кричав, сварився, погрожував. Діти перелякалися, господиня спробувала спровадити зайду, але тільки розпалила агресію чужинця. І коли Б. побачила, що ні благаннями, ні застереженнями його не зупинити, вихопила з шафи чоловічу мисливську рушницю. П'яного нападника це ще більше розлютило і він, не розбираючи дороги, посунув на дітей. Жінка зробила два постріли і позбавила життя нападника, а потім викликала поліцію.

Дайте кримінально-правову оцінку поведінці Б.? Чи підпадають її дії під підстави, передбачені ч.5 ст.36 КК? Чи підлягає Б. кримінальній відповідальності за заподіяння смерті К.?

187. К., маючи поганий зір, помилково надів у гардеробі чужу норкову шапку. На вулиці його наздогнав власник шапки С. і, не говорячи ні слова, став знімати шапку з К. Останній, прийнявши С. за грабіжника, кілька разів вдарив С. по обличчю і зламав йому шелепу.

Чи підлягає К. кримінальній відповідальності за нанесення середньої тяжкості тілесних ушкоджень С.? Як впливає помилка К. на кримінально-правову оцінку його дій? Які види помилок виділяють при уявній обороні, та які кримінально-правові наслідки тягне за собою кожна помилка?

188. Водій рейсового автобусу, не дочекавшись, поки всі пасажирі вийдуть на зупинці, закрив двері і почав рух. В результаті семирічному хлопчикові дверима защемило руку і автобус поїхав, тягнучи за собою дитину. Свідком того, що сталося, виявився водій таксі Ш., який миттєво відреагував, обігнав автобус, різким поворотом зі свого ряду «підрізав» автобус і зіткнувся з ним. У результаті зіткнення троє пасажирів отримали середньої

тяжкості тілесні ушкодження, а дитина, яку звільнили, отримала забій передпліччя.

Чи підлягає водій таксі кримінальній відповідальності за тілесні ушкодження, отриманні пасажирами автобусу? Які підстави застосування ст.39 КК? Як визначаються межі заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності?

189. Водій рейсового автобусу Б., проїжджаючи по багатолюдній вулиці міста різко загальмував, оскільки побачив, як перед його автобусом на червоне гасло світлофору переходить вулицю жінка з двома малюками. Автобус зупинився у безпосередній близькості від жінки і дітей. Однак, у результаті гальмування задню частину автобусу занесло на трамвайну зупинку і трьом пасажирам, що стояли на зупинці, була заподіяна шкода здоров'ю різної тяжкості.

Чи підлягає Б. кримінальній відповідальності? Чи зміниться оцінка його дій, якщо ніхто із громадян не постраждав, або була заподіяна лише матеріальна шкода? Які критерії співвідношення шкоди заподіяної і шкоди відвернутої у стані крайньої необхідності?

190. 14-річна дівчина поверталася додому близька другої години ночі. В цей час до неї підійшов чоловік, схопив за шию та, погрожуючи ножем, наказав виконувати всі його вказівки. На крики дівчини зреагував місцевий мешканець К., який вибіг із дому і вимагав відпустити дитину. Зловмисник відштовхнув дівчину і кинувся бігти. К. почав його переслідувати. Коли він наздогнав зловмисника, той вчинив опір і став наносити удари кулаками К. У відповідь на насильство злочинця К. ножем наніс йому тяжкі тілесні ушкодження, від яких нападник помер у лікарні. Правоохоронці кваліфікували дії К. за ст.118 КК України як умисне вбивство при перевищенні заходів, необхідних для затримання злочинця.

Чи згодні ви з такою кваліфікацією дій К.? Які підстави заподіяння шкоди особі, що вчинила кримінальне правопорушення при його затриманні? Чи допускається можливість правомірного заподіяння смерті особі, що вчинила кримінальне правопорушення, при його затриманні?

191. В одному із штреків вугільної шахти виникла пожежа. Щоб запобігти розповсюдження вогню, майстер У. дав вказівку вибухом завалити вхід у штрек. У результаті троє шахтарів були відрізані від основного ствола шахти й загинули. Експертиза надала висновок, що розповсюдження вогню призвело би до загибелі усіх сьомих шахтарів, які знаходилися під землею.

Надайте кримінально-правову оцінку діям майстра У.? Що є підставою дій при крайньої необхідності? Чим треба керуватися при співвідношенні шкоди заподіяної і шкоди відвернутої у стані крайньої необхідності?

192. В ювелірний магазин увірвалися троє злочинців. Вони тяжко поранили охоронця магазину К. і, погрожуючи пістолетами, стали вимагати у продавця П. віддати їм наявну в касі готівку та відкрити вітрини з коштовними прикрасами. П. віддала їм гроші та усі ювелірні вироби.

Чи підлягає К. кримінальній відповідальності за невиконання обов'язку по охороні майна? Чи підлягає П. кримінальній відповідальності за розтрату ввіреного їй майна? Який примус виключає кримінальну відповідальність особи за заподіяну нею шкоду об'єкту кримінально-правової охорони? В яких випадках заподіяння особою шкоди внаслідок примусу оцінюється за правилами крайньої необхідності?

193. Співробітник відділу фармацевтичних розробок хімік О. розробив вакцину проти смертельного коронавірусу людини. Для перевірки вакцини в дії, О. запропонував декільком хворим пацієнтам науково-медичного центру зробити щеплення. Отримавши їх письмову згоду, О. ввів їм вакцину. В

результаті цих дій у пацієнтів виникли ускладнення, що завдало ще більшу шкоду їх здоров'ю.

Оцініть правомірність ризику О. Які підстави виправданого ризику? Які межі заподіяння шкоди в умовах виправданого ризику?

194. Співробітник управління протидії наркозлочинності Р. виконував спецоперацію у складі злочинної організації, яка контролювала наркотрафік територією України. Коли ватажок злочинного угруповання дізнався, що один із членів організації К. приховує значні суми коштів, отримані за перевезення наркотиків, наказав Р. та двом іншим членам угруповання покарати порушника. Р. разом з іншими заподіяв К. тяжкі тілесні ушкодження.

Вивчіть ст. 43 КК, проаналізуйте санкцію ч. 1 ст. 121 КК та дайте відповідь, чи підпадають дії Р. під ст. 43 КК? Чи буде він визнаний співучасником злочину, передбаченого ст. 121 КК? Які правові наслідки можуть бути застосовані судом до Р.?

195. Під час вечірки знайомий К. одягнув куленепробивний жилет і попросив вистрілити в нього з метою випробування цього жилету. К. дістав свій пістолет і виконав прохання. Пуля потрапила знайомому у груди, від чого він помер.

Чи правомірна діяв К.? Яке кримінально-правове значення має прохання знайомого вистрелити в куленепробивний жилет? В яких випадках згода особи на заподіяння шкоди виключає кримінальну відповідальність того, хто заподіяв таку шкоду?

Список додаткової літератури

Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння / М. В. Анчукова. – Харків : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 168 с.

Баулин Ю.В. Право граждан на задержание преступника / Ю. В. Баулин. – Х. : Вища шк., 1986. – 150 с.

Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключают преступность деяния / Ю. В. Баулин. – Х. : Основа, 1991. – 360 с.

Баулин Ю.В. Причинение вреда с согласия потерпевшего как обстоятельство, исключает преступность деяния. – Харьков : Кроссруд, 2007. – 96 с.

Бурдін В.М., Сибаль О.Б. Кримінально-правова характеристика заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи під час зайняття спортом. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2015. – 200 с.

Диденко В.П. Правомерность причинения вреда преступнику при задержании : учеб. пособие / В. П. Диденко – К. : НИ и РИО ВШ МВД СССР, 1984. – 72 с.

Дячук С.І. Виконання наказу чи розпорядження у кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства) / С. І. Дячук. – К. : Атіка, 2001. – 176 с.

Кваша О.О., Андрусак Г.М. Необхідна оборона (захист від посягання на статеву свободу та статеву недоторканість особи). – Монографія. – К.: «АртЕк», 2016. – 264 с.

Лащук Н.Р. Кримінально-правова оцінка використання захисних засобів, що вражають автономію [Текст] : монографія / Н.Р. Лащук. – Льві: Вид-во «Бона», 2018. – 254 с.

Хряпінський П.В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України. – Х.: Харків юридичний, 2009. – 840 с.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Методичні рекомендації. Опанування даної теми передбачає вивчення двох блоків питань. Спершу необхідно вивчити загальні питання звільнення від кримінальної відповідальності, такі як: поняття звільнення від кримінальної

відповідальності та його види; відмінність звільнення від виключення кримінальної відповідальності; передумови, підстави, порядок та кримінально-правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності тощо. Потім необхідно перейти до вивчення спеціальних питань, до яких належать особливості звільнення від кримінальної відповідальності на підставі окремих статей розділу IX Загальної частини КК України. Зокрема, стосовно кожного виду звільнення, передбаченого статтями названого розділу, мають бути встановлені: передумова, підстава, порядок, умова (за наявності) та кримінально-правові наслідки звільнення особи від кримінальної відповідальності. Для їх визначення обов'язковим є використання постанови пленуму Верховного Суду України № 12 від 23 грудня 2005 р. «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» (ВВСУ.– 2006. – № 2.– С. 13–16).

Практичне заняття (2 год.)

З а в д а н н я

196. П., який обвинувачувався у вчиненні зґвалтування (ч. 1 ст. 152 КК), наполягав на тому, що ніякого кримінального правопорушення він не вчинював, вагітна потерпіла ніяких претензій до нього не має і до органів РАЦСу подана заява про укладення шлюбу між ним та потерпілою.

Чи підлягає П. звільненню від кримінальної відповідальності? Якщо так, то що є передумовою такого звільнення? Яку підставу слід встановити, щоб можна було звільнити особу від кримінальної відповідальності? Який порядок, умови та кримінально-правові наслідки застосування такого виду звільнення?

197. М. час від часу зберігав майно, яке викрадалося його родичем зі складських приміщень, усвідомлюючи, що таке майно є викраденим, тобто

вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 198 КК. Коли М. зрозумів, що його злочинна діяльність буде викрита, він щиро розкався у вчиненому та активно сприяв розкриттю кримінальних правопорушень, які вчинив його родич.

Чи можна М. звільнити від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України? Які передумови, підстави, порядок та наслідки такого виду звільнення?

198. А. було обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 358 КК України, бо вона намагалася скористатися пільговою картою своєї доньки-школярки на станції метрополітену, бо її картка для проїзду в метрополітені була дуже схожа з доньчиною. Адвокат подав клопотання про звільнення А. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України, мотивуючи це тим, що його підзахисна щиро розкалася, активно сприяла розкриттю вчиненого нею кримінального правопорушення. Відшкодування завданих збитків не було, бо А. нікому жодних збитків не заподіяла.

Чи можна А. звільнити від кримінальної відповідальності? Чи є передумови та підстави такого звільнення? Який виняток із передумови такого звільнення встановив законодавець?

199. Т. під час ремонту трактора перевіряв гальма та не помітив жінку, яка проходила повз трактора і наїхав на неї, заподіявши невеликої тяжкості тілесні ушкодження. Коли він побачив, що сталося, то почав її лаяти, що вона винна у скоєному і ніякої допомоги їй не надав. Т. було засуджено за ч.1 ст. 125 КК України. Пізніше з'ясувалося, що Т. співчуває тій жінці та жалкує про скоєне, але при цьому не сприяв розкриттю кримінального правопорушення і ніяких збитків не відшкодував.

Визначте, чи можна Т. звільнити від кримінальної відповідальності. Які для цього є передумови та підстави? Як відмежувати щире каяття від дійового каяття та яке каяття мало місце?

200. В. вчинив заподіяння майнової шкоди шляхом обману, використовуючи майно всупереч інтересам власника для особистого незаконного збагачення (ч. 1 ст. 192 КК України). У момент, коли кримінальна справа розслідувалася в суді, В. вчинив нове кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК України, порушивши правила безпеки дорожнього руху, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Після вчинення останнього кримінального правопорушення В. надав потерпілому першу медичну допомогу, відшкодував кошти, які потерпілий витратив на лікування, сприяв розкриттю кримінального правопорушення та повністю визнав свою вину.

Чи є передумови для звільнення В. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України за нове кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК України? Коли можна визнати кримінальне правопорушення вчиненим вперше? Які кримінально-правові наслідки звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК?

201. Б. обіймаючи посаду інженера з техніки безпеки та охорони праці автогазового підприємства допускав до роботи на автозаправних станціях операторів, які не пройшли спеціального навчання і перевірки знань із пожежної безпеки. Його дії було кваліфіковано за ч.1 ст. 272 КК. У подальшому він визнав свою вину, щиро покаявся, активно сприяв розкриттю кримінального правопорушення але збитки не відшкодував.

Ознайомившись із правовою позицією ВСУ у справі № 219/7230/17 провадження № 51 – 85км17 визначить, чи правильне рішення суду про звільнення Б. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Обґрунтуйте та аргументуйте свою відповідь.

202. В., засуджений за викрадення вогнепальної зброї (ч. 1 ст. 262 КК), в апеляційній скарзі просив звільнити його від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням з потерпілим за ст. 46 КК, на підставі того, що він вчинив кримінальне правопорушення уперше, щиро розкався у вчиненому, вогнепальну зброю повернув власнику і ніякої шкоди нікому не заподіяв, бо викрадену зброю не використовував.

Чи підлягає апеляційна скарга задоволенню? Чи є передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілою особою? Чи можна назвати такий вид звільнення від кримінальної відповідальності умовним?

203. Г. із помсти вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 146 КК щодо свого сусіда Б., а наступного дня зняв з його рахунку велику суму грошей. Через деякий час Г. відпустив Б. і віддав всі гроші, які зняв з рахунку. Потерпілий звернувся до слідчого з клопотанням про звільнення Г. від кримінальної відповідальності у зв'язку з їх примиренням. Ухвалою суду Г. було звільнено від кримінальної відповідальності за вчинені кримінальні правопорушення.

Чи є законним рішення суду? Чи є передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим? Який виняток із передумови такого звільнення встановив законодавець?

204. З. вчинив необережне тяжке тілесне ушкодження, передбачене ст. 128 КК під час тренування в спортивній секції. За рішенням прокурора, на підставі клопотання керівництва спортивного клубу, З. був переданий на поруки керівництву спортивного клубу для виправлення. Але через шість місяців З. перестав відвідувати спортивний клуб і заявив, що не збирається виконувати вказівки його керівництва.

Дайте ґрунтовний висновок по справі. Які підстави, порядок, умови та кримінально-правові наслідки застосування ст. 47 КК? Чи правильне рішення суду щодо З. передати його на поруки керівництву спортивного клубу, чи треба було передати його на поруки колективу спортивної секції в якій він тренувався?

205. До суду надійшло клопотання директора магазину про передачу на поруки обвинуваченого за ч. 1 ст. 190 КК продавця В. Суд відмовив у задоволенні клопотання на тій підставі, що 2 роки тому продавець В. вже передавався на поруки за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 192 КК.

Чи правомірна відмова суду? Які передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності з передачею на поруки? Які кримінально-правові наслідки такого звільнення?

206. Суд, враховуючи те, що К., який заподіяв умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК), проходить строкову військову службу, після вчинення кримінального правопорушення, з'явився зі зізнанням та щиро покався, визнав його таким, що втратив суспільну небезпечність і, пославшись на ст. 48 КК, звільнив його від кримінальної відповідальності.

Чи мав суд підстави для застосування положень ст. 48 КК? Що є передумовою такого звільнення? Чи можна визнати таке звільнення умовним?

207. Р. протягом року займався підприємницькою діяльністю і, бажаючи забезпечити розвиток виробництва та поліпшити умови праці, сплачував податки не в повному обсязі. У зв'язку з цим Р. обвинуватили у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 212 КК України. Дізнавшись про це, Р. сплатив всі кошти, яких не вистачало, але вини своєї не визнав. Суд звільнив Р. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 48 КК України.

Чи правильне рішення суду? Які підстави та передумови такого звільнення? Які кримінально-правові наслідки такого виду звільнення?

208. Г. вчинив умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК) 2 лютого 2013 р., а 15 травня 2015 р. – захоплення заручників (ч. 1 ст. 147 КК). Вироком суду від 13 січня 2019 р. він був засуджений за ці два кримінальні правопорушення. В апеляційній скарзі Г. наполягав на незаконності його засудження за умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження та просив звільнити його від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення на підставі ст. 49 КК України.

Чи підлягає апеляційна скарга задоволенню? Що є передумовою та підставою звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності? Які винятки встановлює закон із передумови такого звільнення? Які будуть кримінально-правові наслідки такого звільнення у разі сприятливого закінчення строків давності?

209. Вироком суду від 12 листопада 2019 р. Б. був засуджений за ч. 1 ст. 164 КК України за те, що він з 15 березня 2010 р. по 1 листопада 2019 р. ухилявся від сплати аліментів на утримання дітей. В апеляційній скарзі Б. просив його звільнити від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК у зв'язку із закінченням строків давності, оскільки на його думку кримінальне правопорушення він вчинив у 2010 р. *Чи підлягає скарга задоволенню? Як обчислюються строки давності притягнення до кримінальної відповідальності при триваючих кримінальних правопорушеннях? Які кримінально-правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності?*

210. В. у серпні 2016 р. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 289 КК. Після 5 місяців з моменту події, він, з метою ухилитися від слідства та суду, виїхав до Німеччини, де у вересні 2019 р. був

затриманий правоохоронними органами за вчинення цього кримінального правопорушення.

Чи є підстави для звільнення В. від кримінальної відповідальності у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності? Чим відрізняється припинення від переривання строків давності? Які передумови та підстави такого виду звільнення від кримінальної відповідальності?

Список додаткової літератури

Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності / Ю. В. Баулін. – К. : Атіка, 2004. – 296 с.

Вознюк А.А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 236 с.

Губська О. А. Звільнення від кримінальної відповідальності за новим КПК. – К. : НВП «ІНТЕРСЕРВІС», 2013. – 156 с.

Житний О.О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям: Монографія. – Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 152 с.

Ковітіді О. Ф. Звільнення від кримінальної відповідальності (за нормами Загальної частини КК України). – Сімферополь : Квадранал, 2005. – 224 с.

Козак О.С. Ефективність звільнення від кримінальної відповідальності в Україні: / за ред. О.М. Бандурки. – К.: Освіта України, 2009. – 204 с.

Куц В.М., Яценко А.М. Примирення учасників кримінально-правового конфлікту (кримінально-правовий аспект). – Х.: Юрайт, 2013. – 328 с.

Луценко Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України. – Х.: Право, 2015. – 200 с.

Мандриченко Ж.В. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. – Одеса: Фенікс, 2009. – 228 с.

Наден О.В. Спеціальні види звільнення особи від кримінальної відповідальності за злочини в сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. – Х.: Право, 2003. – 224 с.

Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания / В. В. Скибицкий. – Киев : Наук. думка, 1987. – 183 с.

Усатий Г.О. Кримінально-правовий компроміс / Г. О. Усатий. – К. : Атіка, 2001. – 128 с.

Тихий В.П. Звільнення від кримінальної відповідальності / В. П. Тихий, М. І. Панов // Вісн. Конституц. Суду України. – 2004. – № 4.

Хряпінський П.В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України. – Х.: Харків юридичний, 2009. – 840 с.

Хряпінський П.В. Спеціальне звільнення від відповідальності у кримінальному праві та законодавстві України: Навч. посіб. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2010. – 270 с.

Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення / Н. М. Оніщенко, А. Є. Шевченко, О. В. Скрипнюк та ін. ; відп. ред. Ю. В. Баулін. – Донецьк : ПП «ВД «Кальміус», 2013. – 424 с.

Теми 15,16. Поняття покарання. Класифікація видів покарань

Методичні рекомендації. При вивченні цих тем, насамперед потрібно ознайомитися з положеннями статей 38, 41, 43, 61–63, 124 Конституції України і усвідомити їх значення для встановлення соціальної природи покарання та його поняття. Розглядаючи поняття «покарання», слід з'ясувати всі його ознаки. Проблема мети покарання має бути вивчена з врахуванням історії її розвитку й усвідомленням основних поглядів науковців. Далі доцільно ознайомитися з положеннями ст. 51 КК, з'ясувати поняття, ознаки, значення системи покарань, встановити порядок розташування в ній видів покарань.

Обов'язково слід дослідити класифікації видів покарань: за порядком (способом) їх призначення; за суб'єктом, до якого вони можуть бути

застосовані; за можливістю визначення строку покарання та за іншими критеріями. Особливу увагу необхідно приділити поділу покарань на основні, додаткові та такі, що можуть застосовуватися як основні та як додаткові покарання, засвоїти їх види та особливості призначення. При розв'язанні завдань з цієї теми треба ознайомитися зі змістом статей 53–64 КК, з'ясувати зміст та вивчити підстави застосування кожного виду покарання. Потрібно звернути увагу і на категорію осіб, до яких не можуть бути застосовані окремі види покарання. Доцільно з'ясувати підстави та порядок заміни таких покарань, як штраф та позбавлення волі на певний строк, передбачені у статтях 53 і 62 КК.

Практичне заняття (2 год.)

Завдання

211. А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК. У ході слідства було встановлено, що він є військовослужбовцем та має звання лейтенанта. Врахувавши особу винного та ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, суд призначив А. покарання у виді штрафу у розмірі 50 тис.грн. з позбавленням права керувати транспортними засобами на 6 місяців та позбавив А. військового звання лейтенанта, понизивши його до молодшого лейтенанта.

На підставі аналізу положень статей 53, 54, 55 КК вирішить, чи припустився суд помилок при призначенні покарання? До яких видів покарань відносяться призначені покарання? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВСУ від 27.10.2016 р. по справі № 5-99кс16 (у частині, що стосується особливостей визначення розміру штрафу) та постановою ВС від 01.11.2018 р. по справі № 753/12073/15-к, провадження №51-2250км18 (у частині, що стосується особливостей призначення позбавлення права обіймати певні посади).

212. В., працюючи охоронцем в супермаркеті, вчинив крадіжку майна із супермаркету. Його дії були кваліфіковані за ч. 1 ст. 185 КК. Суд, врахувавши особу винного та ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, призначив В. покарання у виді виправних робіт строком на 5 місяців та позбавив його права обіймати посади, пов'язані з охороною майна.

На підставі аналізу положень статей 55, 57 КК вирішить, чи припустився суд помилок при призначенні покарання? До яких видів покарань відносяться призначені покарання? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВС від 01.11.2018 р. по справі № 753/12073/15-к, провадження №51-2250км18 (у частині, що стосується особливостей призначення позбавлення права обіймати певні посади).

213. Лейтенант К., яка проходила військову службу за контрактом, вчинила грабiж (ч. 1 ст. 186 КК). Суд, врахувавши особу винної та ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, призначив К. покарання у виді позбавлення волі строком на 1 рік. Керуючись положеннями ч. 1 ст. 62 КК, замінив призначене покарання на 9 місяців триманням у дисциплінарному батальйоні К. з позбавленням її військового звання лейтенанта.

Чи вірне рішення прийняв суд? Чи правомірно суд при заміні основного покарання приєднав до нього покарання у виді позбавлення військового звання? До яких видів покарань відносяться призначені покарання?

214. І. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 212 КК. Розмір заподіяної шкоди державі становив 2 млн. 545 грн. Суд призначив йому покарання у виді штрафу в розмірі 425 тис. грн. з позбавленням права обіймати посади на державних підприємствах без конфіскації майна.

Вивчивши положення статей 53, 55, 59 КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? Чи має значення для розміру штрафу,

що призначається судом, розмір майнової шкоди, завданої кримінальним правопорушенням? До яких видів покарань належать призначені покарання? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВСУ від 04.04.2011 р. у справі № 5-1ксі11 (у частині, що стосується особливостей призначення конфіскації майна) та з постановою ВС від 23.05.2019 р. у справі № 414/876/17, провадження № 51-8220км18.

215. К., яка перебувала на 2 місяці вагітності, було засуджено за погрозу вбивством (ч. 1 ст. 129 КК). Суд призначив їй покарання у виді обмеження волі на строк 10 місяців та штраф у розмірі 850 грн.

Вивчивши положення статей 53, 61 КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? До яких видів покарань належать призначені покарання? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВСУ від 27.10.2016 р. у справі № 5-99ксі16 (у частині, що стосується особливостей визначення розміру штрафу).

216. Вчитель І. пригостив у дворі школи наркотичним засобом учня цієї школи. Дії І. були кваліфіковані як збут шляхом безоплатної передачі наркотичних засобів за ч. 2 ст. 307 КК. Суд призначив І. покарання у виді позбавлення волі строком на 10 років з конфіскацією визначеного майна: наявні у нього наркотичні засоби, холодильник марки «Самсунг», постільна білизна (3 комплекти), 3 персональні комп'ютери, що належать родині, гроші І., які знаходяться на його банківських рахунках. І. проживав однією сім'єю із матір'ю. Також суд позбавив І. звання «Вчитель року».

Вивчивши положення статей 54, 59, 63, 96¹ КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? У чому полягає відмінність між конфіскацією майна та спеціальною конфіскацією? Які ще додаткові покарання міг призначити суд І. за вчинене ним кримінальне правопорушення? Перед відповіддю на це питання ознайомтеся із постановою ВС від 07.11.2018 р. у справі № 418/689/16-к (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/77720745>).

217. М. було засуджено за контрабанду за ч. 2 ст. 201 КК. Суд призначив М. покарання у виді позбавлення волі на строк 6 років і 7 місяців з конфіскацією картин, які він перевіз контрабандою, автомобіля, на якому перевозилися ці картини, дачного будинку, 10 тис. доларів, які М. зберігав вдома та колекції кубків, які він отримав за перемогу у спортивних змаганнях з дзюдо ще в дитинстві.

Вивчивши положення статей 59, 63, 96¹ КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? До яких видів покарань відносяться призначені покарання? Перед рішенням задачі ознайомтеся із постановою ВС від 14.06.2018 р. у справі N 366/1872/17 (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/74842644>). У чому полягає відмінність між конфіскацією майна та спеціальною конфіскацією?

218. У. була засуджена за хуліганство за ч. 1 ст. 296 КК. Вона мала педагогічну освіту, не працювала, проживала з чоловіком та 2-річною донькою. Суд призначив їй 8 місяців арешту, який постановив відбувати вдома, з позбавленням права працювати у школі строком на 4 роки.

Вивчивши положення статей 60, 55 КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? Які особливості призначення покарання у виді позбавлення права займатися певною діяльністю? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВС від 01.11.2018 р. у справі № 753/12073/15-к, провадження №51-2250км18 (у частині, що стосується особливостей призначення позбавлення права обіймати певні посади) та Ухвалою колегії суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24.01.2013 р. // КС. – 2013. – Вип. 2. – С. 47-49.

219. Р. в день свого 18-річчя вчинив вбивство двох людей (п. 1 ч. 2 ст. 115 КК). Суд призначив йому покарання у виді довічного позбавлення волі з конфіскацією майна.

Вивчивши положення статей 59, 64, 98 КК, дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? Чи має значення для призначення

покарання вік особи на момент вчинення кримінального правопорушення? Ознайомтеся із рішенням ЄСПЛ у справі «Петухов проти України (№ 2)», (Заява № 41216/13) і надайте відповідь, чи правомірне існування в системі покарань, передбаченої чинним КК України, покарання у виді довічного позбавлення волі?

220. Суд за вчинення крадіжки (ч. 1 ст. 185 КК), призначив безробітній А. 6 місяців громадських робіт, які вона відбувала, допомагаючи у місцевому будинку-інтернаті для людей похилого віку та інвалідів щодня по 8 годин. Через 3 місяці вона завагітніла, і звернулася до суду з проханням замінити їй невідбуту частину покарання на штраф, оскільки їй стало складно відбувати призначене судом покарання. Суд задовольнив її прохання.

Ознайомившись з положеннями статей 53 та 56 КК дайте аргументований висновок по справі. Чи припустився суд помилки? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із ухвалами Колегії суддів Судової палати ВСУ у справі № [5-3257км09](#) від 08.09.2009 р. та у справі № 5-4731км09 від 27.05.2010 р.

221. Після підписання Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду, але ще до його ратифікації Верховною Радою України, суддя, посилаючись на ч. 1 ст. 77 та ч. 3 ст. 78 Статуту, призначив 30 років позбавлення волі К. за катування 5 цивільних осіб.

Чи правильно суддя застосував норми міжнародного права та ст. 63 КК України? Аргументуйте свою відповідь. Перед вирішенням задачі ознайомтеся із положеннями Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

222. Охоронець магазину К. (55 років) був визнаний винним в умисному вбивстві при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК). Суд призначив йому 1 рік виправних робіт і позбавив його почесного звання «Заслужений донор України». Адвокат К. подав апеляцію через те, що К. був військовим

пенсіонером, і просив застосувати ч. 3 ст. 57 КК, замінивши виправні роботи на штраф.

На підставі аналізу положень статей 53, 54, 57 КК дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? Чи підлягає апеляційна скарга адвоката задоволенню? Для вирішення поставлених запитань, ознайомтеся із ухвалою ВС від 02.04.2018 р. у справі № 489/3007/17 та ухвалою Колегії суддів Судової палати у кримінальних справах ВСУ від 7.04.2005 р.// Судова практика Верховного Суду України у кримінальних справах, 2007. – С. 53-54.

223. Л. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 220-2 КК, за що суд призначив йому покарання у виді 6 місяців обмеження волі з позбавленням права працювати бухгалтером чи фінансистом на строк 9 років та повну конфіскацію майна, враховуючи корисливі мотиви та наслідки вчинення цього кримінального правопорушення.

На підставі аналізу положень статей 55, 59, 61 КК дайте аргументований висновок по справі, чи припустився суд помилок? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВС від 01.11.2018 р. у справі № 753/12073/15-к та постановою ВС від 20.02.2018 р. у справі № 154/2423/16 (провадження № 51-54км18). До яких видів покарань відносяться призначені покарання?

Список додаткової літератури:

Антипов, В. В. Обставини, які виключають застосування кримінального покарання [Текст] / В. В. Антипов, В. І. Антипов. – К. : Атіка, 2004. – 208 с.

Бажанов М. И. Назначение наказания по совокупности преступлений и совокупности приговоров: Уч. пособие. – Х.: Юрид. ин-т, 1977. – 50 с.

Бажанов, М. И. Назначение наказания по советскому уголовному праву [Текст] / М. И. Бажанов. – Киев : Вища шк., 1980. – 216 с.

Бурдін, В. М. Призначення покарання за сукупністю вироків (кримінально-правове дослідження) [Текст] / В. М. Бурдін, Г. Р. Мартинишин. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 216 с.

Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз. – Запоріжжя: КПУ, 2007. – 288 с.

Зінченко, І. О. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання [Текст] / І. О. Зінченко, В. І. Тютюгін ; за заг. ред. проф. В. І. Тютюгіна. – Х. : Фінн, 2008. – 336 с.

Книженко О. О. Теоретичні аспекти встановлення санкцій у кримінальному праві. – Х.: Акта, 2013. – 384 с.

Книженко О. О. Санкції в кримінальному праві. – Х.: Ника Нова, 2011. – 336 с.

Литвинов О. М., Назимко Є .С. Інститут покарання в кримінальному праві України: навч. посібник. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2013. – 213 с.

Макаренко, А. С. Суддівський розсуд при призначенні покарання в Україні [Текст] / А. С. Макаренко. – Одеса : Юрид. л-ра, 2013. – 272 с.

Маляренко В. Т. Про покарання за новим Кримінальним кодексом України / В. Т. Маляренко. – К. : Фонд «Правова ініціатива», 2003. – 156 с.

Мозгова В. А. Громадські роботи як вид покарання: теорія і практика: Монографія. – К. :ВД «Дакор», 2014. – 248 с.

Нікіфорова, Т. І. Обставини, які пом'якшують покарання, за кримінальним правом України [Текст] / Т. І. Нікіфорова. – Х. : Харків юрид., 2009. – 208 с.

Новікова, К. А. Обмеження свободи як вид покарання : монографія / К. А. Новікова ; [наук. ред. Ю. А. Пономаренко]– Х. : Право, 2019. – 288 с.

Орловская Н. А. Уголовно-правовые санкции: проблемы определения, классификации и функционального анализа. – Одесса: Юрид. літ-ра, 2010. – 296 с.

Орловская Н. А. Основания и принципы построения уголовно-правовых санкций. – Одесса: Юрид. літ-ра, 2011. – 624 с.

Палий М. В., Бегалиев Е. Н., Назымко Е. С., Байсентова А. Т., Юношев О. В. Понятие, признаки, система и назначение наказания по уголовному законодательству Украины и Республики Казахстан: Учеб. пособие / под ред. В.Н. Бесчастного. – К.: КНТ, 2009. – 232 с.

Пироженко, О. С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених за кримінальним правом України [Текст] / О. С. Пироженко ; за заг. ред. О. М. Литвинова ; Кримінологічна асоціація України. – Х. : НікаНова, 2012. – 294 с.

Полтавець, В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України [Текст] / В. В. Полтавець. – Луганськ : РВВ ЛАВС, 2005. – 240 с.

Пономаренко, Ю. А. Види наказаний по уголовному праву Украины [Текст] / Ю. А. Пономаренко. – Харьков : Финн, 2009. – 344 с.

Пономаренко, Ю. А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.) [Текст] : наук. нарис / Ю. А. Пономаренко ; [наук. ред. Ю. В. Баулін]. – Х. : Право, 2012. – 80 с.

Попрас, В. О. Штраф як вид покарання за кримінальним правом України [Текст] / В. О. Попрас. – Х. : Право, 2009. – 224 с.

Рябчинська, О. П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови [Текст] / О. П. Рябчинська. – Запоріжжя : Акцент Інвест-трейд, 2013. – 448 с.

Трубников, В. М. Арешт як вид кримінального покарання та особливості його застосування [Текст] / В. М. Трубников, Ю. В. Шинкарьов. – Х. : Харків юрид., 2007. – 288 с.

Тютюгин В.И. Лишение права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью как вид наказания. – Х.: Вища школа, 1982. – 145 с.

Тютюгін, В. І. Призначення покарання при вчиненні кількох злочинів та за кількома вироками [Текст] : конспект лекцій / В. І. Тютюгін. – Х. : УЮА, 1992. – 22 с.

Тютюгін, В. І. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом [Текст]: конспект лекції / В. І. Тютюгін. – Х. : УЮА, 1993. – 18 с.

Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру. – Х.: НікаНова, 2014. – 388 с.

Тема 17. Призначення покарання

17.1. Загальні засади призначення покарання

Методичні рекомендації. Призначення покарання ґрунтується на певних принципах, тому у першу чергу потрібно вивчити такі принципи, як законність покарання, визначеність покарання в судовому вирокі, гуманність покарання, індивідуалізація і справедливість покарання.

Необхідно ознайомитися з положеннями ст. 65 КК України, з'ясувати поняття, ознаки та значення загальних засад призначення покарання. Особливу увагу слід приділити критеріям (вихідним вимогам), згідно з якими суд призначає покарання. Велике значення при цьому мають обставини, які пом'якшують і обтяжують покарання. Тому необхідно уважно вивчити кожну з цих обставин та встановити правила їх врахування при призначенні покарання.

Далі потрібно дослідити спеціальні правила призначення покарання, що закріплені в статтях 68–69-1 КК. З'ясувати особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Докладно вивчити підстави та порядок (способи) призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК).

Практичне заняття (2 год.)

Завдання

224. За вчинення замаху на вбивство судді у зв'язку його діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя, К. було засуджено за ст. 379 КК до довічного позбавлення волі. У апеляційній скарзі К. просив обвинувальний вирок скасувати, посилаючись на порушення судом вимог ч. 4 ст. 68 КК при призначенні покарання.

Ознайомившись з диспозицією ст. 379 КК, вирішить, до яких видів кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить діяння, в ній передбачене. Вивчивши положення ч. 4 ст. 68 КК, дайте аргументований висновок, чи підлягає скарга задоволенню? Який порядок (правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Чи може суд при замаху на кримінальне правопорушення, в санкції статті за який передбачено позбавлення волі на певний строк і довічне позбавлення волі, одночасно застосувати і ч. 3, і ч. 4 ст. 68 КК?

225. За вчинення замаху на вбивство працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків Д. було засуджено за ст. 348 КК до довічного позбавлення волі. У апеляційній скарзі Д. просив обвинувальний вирок скасувати, посилаючись на порушення судом вимог ч. 4 ст. 68 КК при призначенні покарання.

Ознайомившись з диспозицією ст. 348 КК, вирішить, до яких видів кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить діяння, в ній передбачене. Вивчивши положення ч. 4 ст. 68 КК, дайте аргументований висновок, чи підлягає скарга задоволенню? Який порядок (правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Чи може суд при замаху на кримінальне правопорушення, в санкції статті за який передбачено позбавлення волі на певний строк і довічне позбавлення волі, одночасно застосувати і ч. 3, і ч. 4 ст. 68 КК?

226. А. було засуджено за ч. 2 ст. 15 і п. 1 ч. 2 ст. 115 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 12 років. У апеляційній скарзі А. просив вирок скасувати у зв'язку з недотриманням судом приписів ч. 3 ст. 68 КК України, відповідно до яких максимальний строк позбавлення волі за замах на кримінальне правопорушення не може перевищувати двох третин найбільш суворого виду покарання, тобто 10 років позбавлення волі.

На підставі аналізу відповідної правової позиції Верховного Суду та положень частин 3 і 4 ст. 68 КК дайте аргументований висновок, чи підлягає скарга задоволенню? Який порядок(правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Чи може суд при замаху на кримінальне правопорушення, в санкції статті за який передбачено позбавлення волі на певний строк і довічне позбавлення волі, одночасно застосувати і ч. 3, і ч. 4 ст. 68 КК?

227. П. за вчинення готування до контрабанди наркотичних засобів у великих розмірах було засуджено за ч. 1 ст. 14 та ч. 2 ст. 305 КК.

Проаналізуйте санкцію ч. 2 ст. 305 КК, положення ч. 2 ст. 68 КК та правову позицію Верховного Суду з питань застосування ст. 68 КК і визначте, яке мінімальне та максимальне покарання суд може призначити П. за вчинення кримінальне правопорушення. Який порядок (правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Чи має суд право за готування чи замах на кримінальне правопорушення призначити покарання нижче від мінімальної межі санкції? Чи поширюються положення частин 2 і 3 ст. 68 КК на додаткові покарання?

228. С. було засуджено за готування до грабів за ч. 1 ст. 14 та ч. 2 ст. 186 КК.

Проаналізуйте санкцію ч. 2 ст. 186 КК, положення ч. 2 ст. 68 КК та правову позицію Верховного Суду з питань застосування ст. 68 КК і визначте, яке мінімальне та максимальне покарання суд може призначити С. за вчинене

кримінальне правопорушення. Який порядок (правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Чи має суд право за готування чи замах на кримінальне правопорушення призначити покарання нижче від мінімальної межі санкції? Чи поширюються положення частин 2 і 3 ст. 68 КК на додаткові покарання?

229. К. було засуджено за ст. 220² КК до обмеження волі на 4 роки з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, місцевого самоврядування, підприємствах, установах, організаціях, пов'язані з виконанням фінансово-господарських функцій на десять років.

Проаналізуйте положення ст. 55, ч. 1 ст. 65 КК, а також правову позицію Верховного Суду з питань призначення покарання і визначте, чи вірно рішення суду? Як слід вирішувати питання, якщо санкція статті Особливої частини КК суперечить приписам норм Загальної частини КК про систему, види покарань і правила (підстави і порядок) їх призначення? Яке значення мають загальні засади (ст. 65 КК) призначення покарання?

230. Т. було засуджено за ч. 4ст. 220¹ КК до позбавлення волі на 4 роки з обмеженням права обіймати посади в органах державної влади, місцевого самоврядування, підприємствах, установах, організаціях, пов'язані з виконанням фінансово-господарських функцій на десять років.

Проаналізуйте положення ст. 55, ч. 1 ст. 65 КК, а також правову позицію Верховного Суду з питань призначення покарання і визначте, чи вірно рішення суду? Як слід вирішувати питання, якщо санкція статті Особливої частини КК суперечить приписам норм Загальної частини КК про систему, види покарань і правила (підстави і порядок) їх призначення? Яке значення мають загальні засади (ст. 65 КК) призначення покарання?

231. У. який вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 309 КК, повністю визнав свою вину, щиро покаявся, активно сприяв розкриттю

кримінального правопорушення. Обставин, які обтяжують покарання, судом встановлено не було. Вчиненням кримінального правопорушення він нікому збитків не завдав та шкоди не заподіяв. Адвокат наполягав на застосуванні ст. 69¹ КК при призначенні покарання. Втім суд відхилив клопотання у зв'язку з відсутністю одного з елементів підстави для застосування ст. 69¹ КК у виді добровільного відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди та призначив покарання у виді 3 років позбавлення волі.

Проаналізуйте положення ст. 69¹ КК і, спираючись на правову позицію Верховного Суду з питань застосування цієї норми, дайте аргументований висновок чи вірне рішення суду? Визначте передумову, підставу та порядок призначення покарання за ст. 69¹ КК.

232. В. було засуджено за ч. 1 ст. 139 КК до 240 годин громадських робіт з позбавленням права займатися лікарською діяльністю.

Дайте аргументований висновок чи вірне рішення суду? Яке значення мають загальні засади призначення покарання (ст. 65 КК)? Який порядок призначення додаткових покарань за кумулятивними санкціями статей Особливої частини КК відповідно до правової позиції Верховного Суду?

233. Г. було засуджено за ч. 3 ст. 258 КК на 20 років позбавлення волі з конфіскацією майна та штрафом у розмірі 10 000 н.м.д.г.

Дайте аргументований висновок чи вірне рішення суду? Яке значення мають загальні засади призначення покарання (ст. 65 КК)? Який порядок призначення додаткових покарань за кумулятивними санкціями статей Особливої частини КК відповідно до правової позиції Верховного Суду?

234. Б. було засуджено за вчинення розбою за попередньою змовою з іншими особами за ч. 2 ст. 187 КК із застосуванням ст. 69¹ до 6-ти років позбавлення волі. Суд у вирoku аргументував своє рішення тим, що Б. повністю визнав свою вину у вчиненому кримінальному правопорушенні, відшкодував

потерпілим заподіяну шкоду, щиро покався та активно сприяв розкриттю кримінального правопорушення. Обставинами, що обтяжують покарання, суд визнав вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб (п. 2 ч. 1 ст. 67 КК).

Проаналізуйте умови завдання, санкцію ч. 2 ст. 187 КК, положення ст. 69¹ КК та вирішіть, чи правильно суд призначив покарання? Які передумова, підстава та порядок призначення покарання відповідно до ст. 69¹ КК? ЧСц поширюються приписи ст. 69¹ КК на додаткове покарання?

235. В. було засуджено за ч. 2 ст. 286 КК на 8 років позбавлення волі. При призначенні покарання суд пом'якшуючими обставинами визнав вчинення кримінального правопорушення вперше, а обтяжуючими обставинами – наявність тяжких наслідків у виді смерті потерпілого (п. 5 ч. 1 ст. 67 КК). Хоча під час вчинення кримінального правопорушення В. знаходився в стані алкогольного сп'яніння, суд на підставі ч. 4 ст. 67 КК не визнав цю обставину такою, що обтяжує покарання, бо, на його думку, ця обставина є ознакою об'єктивної сторони ч. 2 ст. 286 КК.

На підставі аналізу відповідної правової позиції Верховного Суду та положень ст. 67 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок врахування пом'якшуючих та обтяжуючих обставин при призначенні покарання? На які дві групи можна поділити обставини, що обтяжують покарання?

236. Т.. було засуджено за ч. 1 ст. 203² КК із застосуванням ч. 1 ст. 69 КК до штрафу у розмірі 6 800 грн.

На підставі аналізу положень ч. 1 ст. 69 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які підстави та порядок призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом? Які особливості застосування ст. 69 КК у випадках, якщо в санкції статті Особливої частини КК передбачено основне покарання у виді штрафу у відповідному розмірі?

237. Суд, встановивши наявність декількох пом'якшуючих обставин, що істотно знижують тяжкість вчиненого кримінального правопорушення та особу винного, засудив: М. за ч. 5 ст. 27 та ч. 3 ст. 212 КК із застосуванням ст. 69 КК до штрафу у розмірі 1000 НМДГ волі без конфіскації майна.

На підставі аналізу положень ст. 69 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які підстави і порядок призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом? Які особливості застосування ст. 69 КК стосовно додаткових видів покарань?

238. Суд, встановивши наявність декількох пом'якшуючих обставин, що істотно знижують тяжкість вчиненого кримінального правопорушення та особу винного, засудив: Л. за ч. 1 ст. 296 КК із застосуванням ст. 69 КК на 2 роки виправних робіт.

На підставі аналізу положень ст. 69 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які підстави і порядок призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом? Які особливості застосування ст. 69 КК стосовно основних видів покарань?

239. Суд затвердив угоду про примирення між потерпілим та обвинуваченим та призначив узгоджене сторонами покарання із застосуванням ст. 69 КК у виді штрафу розміром 20 НМДГ.

На підставі аналізу положень ст. 69 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які підстави і порядок призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом? Які особливості застосування ст. 69 КК стосовно основних видів покарань?

17.2. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків

Методичні рекомендації. Звернути увагу на особливий порядок призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупності вироків

Практичне заняття (2 год.)

Завдання

240. Б. було засуджено за ч. 1 ст. 185 КК на 3 роки обмеження волі та за ч. 2 ст. 187 КК на 7 років позбавлення волі. За сукупністю кримінальних правопорушень суд призначив покарання у виді 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Проаналізуйте положення статей 70 і 72 КК, санкції статей, зазначених у завданні, і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок визначення остаточного основного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? Як визначається остаточне основне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо за окремі з них призначені основні покарання різних видів? Який порядок призначення додаткового покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

241. Д. було засуджено за ч.2 ст. 125 КК до виправних робіт на строк 6 місяців та за ст. 193 КК до виправних робіт на строк 8 місяців. За сукупністю кримінальних правопорушень суд призначив остаточне покарання у виді виправних робіт строком на 1 рік 2 місяці.

Проаналізуйте положення статей 70 і 72 КК, санкції статей, зазначених у завданні, і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які способи (принципи) визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? В яких межах здійснюється складання покарань за сукупністю кримінальних правопорушень?

242. Д. було засуджено за ч.1 ст. 122 КК до 2 років виправних робіт та за ст. 126¹ КК на 2 роки і 6 місяців обмеження волі. За сукупністю кримінальних правопорушень суд призначив остаточне покарання шляхом повного складання у виді обмеження волі строком на 4 роки 6 місяців.

Проаналізуйте положення статей 70 і 72, санкції статей, зазначених у завданні, і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які способи (принципи) визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? В яких межах здійснюється складання покарань за сукупністю кримінальних правопорушень?

243. Г. було засуджено за ч. 1 ст. 296 КК до 5-ти років обмеження волі та за ч. 2 ст. 309 КК до одного року позбавлення волі. Призначаючи покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, суд вирішив застосувати спосіб (принцип) поглинення покарань. На підставі ч. 1 ст. 72 КК суд встановив, що 5 рокам обмеження волі відповідає 2 роки і 6 місяців позбавлення волі. Виходячи з цього, було зроблено висновок, що 5 років обмеження волі є більш суворим покаранням, ніж один рік позбавлення волі, тому остаточне покарання було визначено у розмірі 5 років обмеження волі.

Проаналізуйте положення статей 70 і 72 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? У чому полягає спосіб (принцип) поглинення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? За яких умов поглинення покарання не може бути застосоване і коли суд вимушений його застосувати?

244. К. було засуджено за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК до довічного позбавлення волі та за ч. 1 ст. 358 КК до штрафу у розмірі 1000 н.м.д.г.. Керуючись положеннями ч. 3 ст. 72 КК, суд за сукупністю злочинів призначив довічне позбавлення волі зі штрафом у розмірі 1000 н.м.д.г. та з конфіскацією майна.

Проаналізуйте положення ст. 70 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок

застосування способу (принципу) поглинення при обранні остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? За яких умов суд вимушений удатися до поглинення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і коли він не має права удатися до поглинення покарання?

245. П. було засуджено за ч. 3 ст. 187 КК до 10 років позбавлення волі. Через 3 роки з моменту початку відбуття покарання стало відомо, що ще до моменту засудження за розбій П. вчинив крадіжку, за яку за ч. 1 ст. 185 КК його було засуджено на 5 років обмеження волі. Ураховуючи це, суд вирішив застосувати положення ст. 71 КК та за сукупністю вироків визначив остаточне покарання у розмірі 15 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Проаналізуйте положення статей 70 і 71 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок обрання остаточної міри покарання, якщо після постановлення вироку стає відомо, що засуджений винен ще в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення цього вироку? За яких умов можуть бути одночасно застосовані приписи статей 70 і 71 КК?

246. Ф. було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК до 6 років позбавлення волі. Через 2 роки з моменту початку відбуття цього покарання стало відомо, що ще до вчинення крадіжки Ф. вчинив грабіж, за який суд засудив його за ч. 2 ст. 186 КК до 6 років позбавлення волі. Виходячи з цього, суд вирішив застосувати ст. 71 КК та за сукупністю вироків визначив остаточну міру покарання у виді 10 років позбавлення волі.

Проаналізуйте положення статей 70 і 71 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок обрання остаточної міри покарання, якщо після постановлення вироку стає відомо, що засуджений винен ще в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення цього вироку? Чим

відрізняються правила (порядок) призначення покарання за ст. 70 від правил призначення покарання за ст. 71 КК?

247. М., засуджений за хуліганство за ч. 1 ст. 296 КК до 5 років обмеження волі, після відбуття 3 років заподівав в кримінально-виконавчій установі тяжкі тілесні ушкодження іншому засудженому з використанням незаконно виготовленого ним фінського ножа. У ході розслідування було встановлено, що ще до засудження за хуліганство, М. вчинив погрозу вбивством і крадіжку. Суд засудив М.: а) за ч. 1 ст. 129 КК до 6-ти місяців арешту; б) за ч. 1 ст. 185 КК – до штрафу у розмірі 100 н.м.д.г.; в) за ч. 1 ст. 121 КК – до 8 років позбавлення волі; г) за виготовлення фінського ножа за ч. 2 ст. 263 КК – до 5-ти років обмеження волі.

Проаналізуйте положення статей 70 і 71 КК, санкції зазначених у завданні статей і детально опишіть порядок (етапи і правила) визначення остаточного покарання в цьому випадку, вказуючи на ті норми (статті і частини статей) КК, на підставі яких повинне бути призначено покарання. Визначить, у яких межах може бути призначено остаточне покарання у даному випадку?

248. З., засуджений за ч. 3 ст. 187 КК до 8 років позбавлення волі, по відбутті 3 років позбавлення волі, вчинив у виправній установі вбивство (ч. 1 ст. 115 КК), за яке йому було призначено 15 років позбавлення волі. Застосовуючи ст. 71 КК, суд за сукупністю вироків остаточно визначив 15 років позбавлення з конфіскацією майна, поглинувши невідбуту частину покарання за попереднім вироком.

Проаналізуйте положення ст. 71 КК та санкції статей, зазначених у завданні, і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок (правила) призначення покарання за сукупністю вироків? В яких межах може призначатися позбавлення волі за сукупністю вироків? У яких випадках призначення покарання за сукупністю вироків суд може вийти за межі 15-

річного строку позбавлення волі і чи є вихід за ці межі правом або обов'язком суду?

249. Л. було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК до 3 років позбавлення волі та за ч. 1 ст. 187 КК теж до 3 років позбавлення волі. За сукупністю злочинів суд, застосовуючи принцип поглинення (ч. 1 ст. 70 КК), визначив остаточне покарання у виді 3 років позбавлення волі

Проаналізуйте ст. 70 КК, санкції статей, зазначених у завданні, і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які способи (принципи) визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень передбачені у ст. 70 КК? В яких випадках суд вимушений обрати спосіб (принцип) поглинення, а у яких не може до нього удатися при визначенні остаточної міри покарання за сукупністю злочинів?

250. Ч. було засуджено за ч. 3 ст. 212 КК до штрафу у розмірі 15 000 н.м.д.г. з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими функціями строком на 2 роки та з конфіскацією майна, а за ч. 2 ст. 204 КК – на 3 роки позбавлення волі.

Проаналізуйте положення ст. 70 КК, санкції зазначених у завданні статей і визначте яке остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень може обрати суд у випадку застосування способу (принципу) поглинення? Яке остаточне покарання може обрати суд, якщо застосує принцип складання покарань за сукупністю кримінальних правопорушень? Чим повинен керуватися суд, обираючи той чи інший спосіб (принцип) визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

251. Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 185 КК на 2 роки обмеження волі та за ч. 1 ст. 201 КК на 4 роки позбавлення волі. Остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень (ст. 70 КК) суд визначив у 6 років позбавлення волі. Через один рік з моменту початку відбуття цього покарання стало відомо,

що ще до моменту засудження за крадіжку і контрабанду Ш. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 289 КК, за яке суд призначив йому 5 років позбавлення волі. Остаточне покарання суд визначив керуючись ст. 71 КК, а саме до нового покарання (5 років позбавлення волі) приєднав невідбуту частину за попереднім вирокіом (5 років позбавлення волі) та визначив остаточне покарання за сукупністю вироків у розмірі 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Проаналізуйте положення статей 7-72 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок обрання остаточної міри покарання, якщо після постановлення вироку стає відомо, що засуджений винен ще в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення цього вироку? У яких випадках використовуються правила, передбачені у ч. 1 ст. 72 КК?

252. Х. було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК до 6 років позбавлення волі. Через 3 роки з моменту початку відбування покарання В. умисно заподіяв легкі тілесні ушкодження іншому засудженому, за що його було засуджено за ч.1 ст. 125 КК на 180 годин громадських робіт. За сукупністю вироків суд застосував спосіб поглинення призначених покарань та визначив остаточне покарання у виді 6 років позбавлення.

Проаналізуйте статті 71 та 72 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Який порядок обрання остаточної міри покарання за сукупністю вироків? У яких випадках суд може обрати спосіб поглинення покарань за сукупністю вироків?

253. За вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 201 КК А. було засуджено до 7-ми років позбавлення волі з конфіскацією майна, а за ч. 1 ст. 364 КК до 3-х років позбавлення волі зі штрафом у розмірі 300 н.м.д.г. За сукупністю цих злочинів було остаточно призначено 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Таким чином, визначаючи остаточне

основне покарання суд удався до повного їх складання, а стосовно додаткового – до поглинення штрафу конфіскацією майна.

Проаналізуйте положення статей 70 і 72 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Дайте аргументовану відповідь, чи має суд право за сукупністю кримінальних правопорушень застосувати стосовно основних покарань один принцип (спосіб) їх остаточного визначення за сукупністю, а стосовно додаткових – інший?

254. Ж. за ч. 2 ст. 15 і ч. 1 ст. 194 КК був засуджений до 3-х років позбавлення волі, а за ч. 1 ст. 296 КК – до 3-х років обмеження волі. За сукупністю цих злочинів шляхом повного складання суд призначив 6 років позбавлення волі і, пославшись на ч. 3 ст. 68 КК з огляду на те, що один зі злочинів був незакінченим (замах на знищення майна), остаточного визначив за ст. 70 КК 4 роки позбавлення волі.

Проаналізуйте положення статей 68, 70 та 72 КК, санкції зазначених у завданні статей і дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Проаналізуйте положення статей 68, 69 та 69¹ КК і дайте аргументовану відповідь, у який момент застосовуються положення цих норм, якщо особа притягується до відповідальності за сукупність кримінальних правопорушень?

Список додаткової літератури:

Антипов, В. В. Обставини, які виключають застосування кримінального покарання [Текст] / В. В. Антипов, В. І. Антипов. – К. : Атіка, 2004. – 208 с.

Бажанов М. И. Назначение наказания по совокупности преступлений и совокупности приговоров: Уч. пособие. – Х.: Юрид. ин-т, 1977. – 50 с.

Бажанов, М. И. Назначение наказания по советскому уголовному праву [Текст] / М. И. Бажанов. – Киев : Вища шк., 1980. – 216 с.

Бурдін, В. М. Призначення покарання за сукупністю вироків (кримінально-правове дослідження) [Текст] / В. М. Бурдін, Г. Р. Мартинишин. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 216 с.

Зінченко, І. О. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання [Текст] / І. О. Зінченко, В. І. Тютюгін ; за заг. ред. проф. В. І. Тютюгіна. – Х. : Фінн, 2008. – 336 с.

Макаренко, А. С. Суддівський розсуд при призначенні покарання в Україні [Текст] / А. С. Макаренко. – Одеса : Юрид. л-ра, 2013. – 272 с.

Нікіфорова, Т. І. Обставини, які пом'якшують покарання, за кримінальним правом України [Текст] / Т. І. Нікіфорова. – Х. : Харків юрид., 2009. – 208 с.

Полтавець, В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України [Текст] / В. В. Полтавець. – Луганськ : РВВ ЛАВС, 2005. – 240 с.

Тютюгін, В. І. Призначення покарання при вчиненні кількох злочинів та за кількома вирокami [Текст] : конспект лекцій / В. І. Тютюгін. – Х. : УЮА, 1992. – 22 с.

Тютюгін, В. І. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом [Текст] : конспект лекції / В. І. Тютюгін. – Х. : УЮА, 1993. – 18 с.

Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру. – Х.: НікаНова, 2014. – 388 с.

Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування

Методичні рекомендації. Працюючи над даною темою, слід відмежовувати: звільнення від кримінальної відповідальності; звільнення відпризначення покарання; звільнення від покарання та його відбування; звільнення від подальшого відбування покарання; підстави їх застосування та

кримінально-правові наслідки. Потрібно засвоїти, що на відміну від звільнення від кримінальної відповідальності, звільнення від покарання застосовується до вже засуджених осіб. Звільнення від покарання здійснюється тільки судом (крім звільнення від покарання на підставі закону України про амністію чи акта про помилування). Кримінальний кодекс України передбачає різні види звільнення від покарання. Кожному виду звільнення від покарання притаманні власні передумови, підстави, характер, порядок та кримінально-правові наслідки їх застосування. Тому потрібно детально дослідити кожен з цих ознак при вивченні конкретного виду звільнення від покарання. Передумовою визнаються передбачені законом обставини, наявність яких надає суду право лише поставити питання про можливість звільнення особи від покарання. Підстава – це ті юридичні факти (об'єктивні або суб'єктивні чинники), з наявністю яких закон пов'язує право або обов'язок звільнити особу від покарання. Порядок відображає правову процедури звільнення від покарання. Характер кожного окремого виду звільнення від покарання визначається залежно від того чи є воно обов'язковим або факультативним, умовним або безумовним, повним або частковим. Кожен вид звільнення від покарання тягне за собою певні крим.-правові наслідки, які можуть бути як сприятливими, так і несприятливими для засудженого.

Розглядаючи питання про звільнення від покарання необхідно ознайомитися зі змістом Закону України № 160-VIII від 05 лютого 2015 р. «Про пробацію»; Закону України «Про застосування амністії в Україні» від 01.10.1996 р. Указом Президента України від 21.04.2015 р. № 223/2015 «Положення про здійснення помилування, Розділом IX Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, затв. Наказом Мінюст України № 272/5 від 29 січня 2019 р.. При розв'язанні задач обов'язкове потрібно використовувати положення постанов Пленуму Верховного Суду України: «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24 жовт. 2003 р. № 7; «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої

частини покарання більш м'яким» від 26.04.2002 р. № 2, а також відповідні правові позиції або висновки Верховного Суду.

Практичне заняття (2 год.)

З а в д а н н я

18.1. Звільнення від призначення покарання

255. Т. було засуджено за ч. 1 ст. 213 КК до штрафу в розмірі 1 500 НМДГ з розстрочкою виплати суми штрафу строком на 12 місяців. Після завершення строку розстрочки, Т. штраф не сплатив та звернувся до суду з клопотанням про звільнення його від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК на підставі його бездоганної поведінки, сумлінного ставлення до праці та неможливості сплатити ним всієї суми призначеного штрафу.

Використовуючи положення ч. 4 ст. 74 КК України, правові позиції та висновки Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чи підлягає клопотання задоволенню? Що виступає передумовою та підставою застосування даного виду звільнення?

256. За використання підробленого документа Л. була засуджена за ч. 4 ст. 358 до штрафу у розмірі 50 НМДГ. В апеляційний скаргі захисник наполягав на тому, що оскільки Л. щиро покаялася та має неповнолітню дитину, суд зобов'язаний був звільнити її від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК.

Використовуючи положення ч. 4 ст. 74 КК України, дайте аргументований висновок у справі, чи підлягає скарга задоволенню? Визначте, що виступає передумовою та підставою звільнення від покарання у зв'язку втратою особою суспільної небезпечності. Який характер даного виду звільнення?

257. Ш., який був засуджений за ч. 1 ст. 185 КК на 2 роки позбавлення волі, звернувся до суду з заявою про звільнення його від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК, бо він відбув половину строку призначеного покарання, позитивно себе зарекомендував та став на шлях виправлення.

Використовуючи положення ч. 4 ст. 74 КК України дайте аргументований висновок, чи підлягає клопотання задоволенню? Які передумови, підстава та порядок застосування звільнення від покарання, передбаченого у ч. 4 ст. 74 КК?

258. П., вчинив кримінальне правопорушення, передбачений ч. 1 ст. 185 КК. Суд, врахувавши, що П. вперше притягується до кримінальної відповідальності, має позитивну характеристику за місцем навчання та прагне здобути професійну освіту, на підставі ч. 4 ст. 74 КК звільнив його від покарання

Використовуючи положення ч. 4 ст. 74 КК України дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які передумови, підстава та порядок застосування звільнення від покарання, передбаченого у ч. 4 ст. 74 КК?

259. К. вчинив злочин, передбачений ч. 2 ст. 191 КК. Враховуючи те, що К вперше притягується до кримінальної відповідальності, щиро розкався, має позитивну характеристику та бездоганну поведінку, сумлінно ставиться до праці, суд застосував ч. 4 ст. 74..

Використовуючи положення ч. 4 ст. 74 КК України дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які передумови, підстава та порядок застосування звільнення від покарання, передбаченого у ч. 4 ст. 74 КК?

260. В. було засуджено за ч. 1 ст. 185 КК до штрафу у розмірі 70 НМДГ. Засуджений, з моменту набуття вироком законної сили і до закінчення строку

давності його виконання, штраф добровільно не сплатив. У цей період питання щодо притягнення В. до кримінальної відповідальності за ст. 389 КК не порушувалось. Після спливу двох років з моменту набуття вироком законної сили, В. звернувся до суду про звільнення його від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання покарання.

Використовуючи положення ст. 80 КК України, правові позиції та висновки Верховного Суду дайте аргументований висновок, яке рішення має прийняти суд? У чому полягає ухилення від виконання вироку та які його кримінально-правові наслідки? Враховуючи положення ст. 80 КК України, обчисліть строк давності в цьому випадку

261. К. було засуджено на 2 роки виправних робіт. Після закінчення одного року від дня вступу вироку в законну силу, який ще не було звернено до виконання, К. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 125 КК.

Використовуючи положення ст. 80 КК України, обчисліть строк давності в цьому випадку. Як вирішувалося б питання щодо строку давності, якби після закінчення шести місяців від дня вступу вироку в силу К. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 186 КК України? Чим відрізняється припинення від переривання перебігу строків давності виконання обвинувального вироку?

262. У 2013р. Засуджений Б. звернувся до суду про застосування до нього строків давності відповідно до ч.5 ст.80 КК. У своїй заяві Б. зазначив, що у 1998 р. він був засуджений до смертної кари. Ухвалою суду 2000р. смертну кару йому було замінено на довічне позбавлення волі. З моменту засудження до смертної кари минуло 15 років, а вона так і не була виконана, тому Б. вважає, що є підстави для його звільнення від відбування довічного позбавлення волі відповідно до ч. 5 ст. 80 КК.

Чи підлягає заява задоволенню? Що слід розуміти під давністю виконання обвинувального вироку? З якого моменту починають спливати строки давності виконання обвинувального вироку?

263. У 2005 р. К. за ч. 2 ст. 307 КК був засуджений на шість років позбавлення волі з конфіскацією майна. У 2017 р. захисник К. звернувся до суду з заявою про звільнення К. від відбування конфіскації майна та скасування арешту на майно, у зв'язку із закінченням строків давності виконання вироку, оскільки з моменту набуття вироком сили в частині конфіскації майна він так і не був виконаний, бо відповідно до повідомлень кримінально-виконавчої служби вона не отримувала виконавчого документу по цій справі.

Чи підлягає заява задоволенню? Як обчислюється строки давності виконання обвинувального вироку щодо додаткових покарань? Чи змінилось би рішення суду, якщо б така заява була подана у 2011 р.?

18.2. Звільнення від реального відбування призначеного судом покарання

264. Обвинувальним вироком К. було засуджено за ст. 118 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 1 рік 6 місяців. Враховуючи категорію тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу підсудного, який вперше притягується до кримінальної відповідальності, позитивно характеризується та має на утриманні малолітню дитину, суд на підставі ст. 75 КК звільнив К. від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 1 рік та 6 місяців та зі сплатою штрафу у розмірі 150 НМДГ.

На рішення суду прокурор подав апеляцію на неправильне застосування ст. 75 КК України, бо рішення суду невідповідає тяжкості

вчиненому кримінальному правопорушенню, а саме суспільно небезпечним наслідкам, що настали, та завданям матері стражданням внаслідок смерті сина.

Використовуючи положення статей 75, 76, 77 КК України, правові позиції Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чи підлягає апеляційна скарга задоволенню?

265. Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння В. спричинив дорожньо-транспортну пригоду, внаслідок якої одна потерпіла померла, а іншій були заподіяні тяжкі тілесні ушкодження. Враховуючи те, що В. вперше притягується до кримінальної відповідальності та є депутатом сільської ради, суд засудив В. за ч. 2 ст. 286 КК на 5 років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним засобом строком на 3 роки. На підставі ст. 75 та ч. 3 ст. 76 КК звільнив В. від відбування основного та додаткового покарання з випробуванням з іспитовим строком 5 років з покладенням обов'язку попросити публічно пробачення у потерпілих.

Використовуючи положення статей 75, 76 КК України, правові позиції Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чи є рішення суду вірним?

266. Обвинувальним вироком П. було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК на 3 роки позбавлення волі, та на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 2 роки. Згідно з ч. 2 ст. 78 КК суд скасував звільнення від відбування покарання з випробуванням та направив П. у місце позбавлення волі у зв'язку з тим, що П. через 1 рік після звільнення змінив місце проживання та не повідомив про це уповноважений орган з питань пробації.

Використовуючи положення статей 75, 76, 78 КК України, правові позиції та висновки Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чи є рішення суду вірним? Як вирішувалося б питання, якщо б через 1 рік після звільнення П. вчинив нове кримінальне правопорушення?

267. С. було засуджено за ч. 2 ст. 185 КК на 2 роки позбавлення волі за те, що маючи дві непогашені судимості за корисливі кримінальні правопорушення, С. знов вчинив крадіжку. Враховуючи тяжкість вчиненого, активне сприяння слідству, а також те, що С. на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебуває, має постійне місце проживання, відсутність зв'язків з антигромадськими елементами, одружений, суд на підставі ст. 75 КК звільнив С. від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 3 роки з заборонаю виїзду за межі України.

Використовуючи положення статей 75, 76 КК України, правові позиції та висновки Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чиє рішення суду вірним?

268. Д. було засуджено за ч. 3 ст. 189 КК на п'ять років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Враховуючи вчинення кримінального правопорушення вперше, щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину, компенсацію винним заподіяної шкоди, наявність у Д. постійного місця роботи та відсутність обтяжуючих обставин, суд на підставі ст. 75 звільнив Д. від відбування позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 5 років.

Використовуючи положення статей 75, 76, 77 КК України, правові позиції та висновки Верховного Суду дайте аргументований висновок у справі, чиє рішення суду вірним? Який порядок застосування даного виду звільнення?

269. П. протягом двох років систематично здійснювала розтрату та привласнення ввіреного майна, за що суд засудив її за ч.1 ст. 191 КК на 2 роки позбавлення волі, за ч. 3 ст. 191 КК на 4 роки позбавлення волі та за сукупністю кримінальних правопорушень відповідно до ст. 70 КК призначив 5 років позбавлення волі.

Захисник подав апеляційну скаргу, у якій вирок просив скасувати, бо на момент судового розгляду справи у суді П. була вагітна, про що було відомо суду, а тому відповідно до ст. 79 КК суд зобов'язаний був звільнити її від відбування покарання.

Прокурор заперечував проти задоволення цієї скарги, бо П. вчинила понад 100 кримінально-протиправних епізодів та на момент ухвалення вироку не компенсувала у повному обсязі заподіянні збитки.

Дослідивши ст. 79 КК та врахувавши правові висновки Верховного Суду аргументуйте свій висновок, яке рішення має прийняти апеляційний суд? Що виступає передумовою та підставою застосування звільнення за ст. 79 КК? Чи є даний вид звільнення правом чи обов'язком суду?

270. В. за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК, було засуджено на 3 роки позбавлення волі. Враховуючи те, що засуджена вперше вчинила кримінальне правопорушення, досягла пенсійного віку, є вдовою суд на підставі ст. 75 КК звільнив її від відбування покарання з випробуванням строком на 2 роки та штрафом у розмірі 30 НМДГ

Використовуючи положення статей 75, 76, 77 КК України дайте аргументований висновок у справі, чи є рішення суду вірним? Який порядок застосування даного виду звільнення?

18.3. Звільнення від подальшого відбування покарання

271. В. була засуджена за ч.2 ст.309 КК на 4 роки позбавлення волі. Через 2 роки після початку відбування покарання вона народила дитину та була звільнена від відбування покарання на підставі ст.83 КК. Під час звільнення В. забезпечувала належні умови для виховання дитини, піклувалася про неї, нових правопорушень не вчиняла.

Дослідивши положення ст. 83 КК дайте аргументований висновок по справі, яке рішення може прийняти суд щодо В. після досягнення дитиною трирічного віку? Яке рішення мав би ухвалити суд, якщо дитина померла би через рік внаслідок генетичного захворювання? Яке рішення мав би ухвалити суд, якщо через рік після народження В. передала дитину у дитячий будинок?

272. Д. була засуджена за ч. 3 ст. 185 КК на 4 роки позбавлення волі. Враховуючи те, що на момент ухвалення вироку Д. мала дитину, яка не досягла трирічного віку, суд звільнив її від покарання на підставі ст. 83 КК.

Проаналізувавши положення ст. 83 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Що виступає передумовою та підставою застосування даного виду звільнення від покарання? Чи є це обов'язковим або факультативним видом звільнення від покарання?

273. С. був засуджений за ч.2 ст. 286 КК на 4 роки позбавлення волі. Через 3 роки після початку відбування покарання він захворів на тяжку хворобу, що перешкоджала подальшому відбуванню покарання. У зв'язку з цим суд звільнив С. від подальшого відбування покарання на підставі ч.2 ст.84 КК. Через 1 рік С. одужав.

Дослідивши положення ст. 84 КК дайте аргументований висновок по справі, яке рішення має прийняти суд щодо С. після його одужання? Яке рішення мав би прийняти суд, якщо С. одужав через 3 роки?

274. А. був засуджений за ч.2 ст.286 КК на 8 років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним засобом на 3 роки. Через 4 роки після початку відбування покарання у кримінально-виконавчій установі, він довів своє виправлення, тобто готовність до самокерованої правослухняної поведінки.

Дослідивши положення ст. 81 КК дайте аргументований висновок по справі, чи підлягає А. умовно-достроковому звільненню? Який порядок умовно-достроково звільнення від відбування додаткового покарання? Чи змінилось би рішення суду, якщо А. бу засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК ?

275. К., засуджений за ч. 3 ст. 321¹ КК на 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна, через 5 років після початку відбування покарання звернувся з заявою щодо умовно-дострокового його звільнення від відбування покарання у зв'язку з тим, що він довів своє виправлення.

Чи може бути задоволене прохання К.? Які підстави і порядок передбачає кримінальний закон для умовно-дострокового звільнення від покарання? Чи можливо в даному випадку умовно-дострокове звільнення від відбування додаткового покарання?

276. Б. був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК на 5 років позбавлення волі; за ч. 1 ст. 263 КК на 3 роки позбавлення волі; за ч. 4 ст. 187 КК на 8 років позбавлення волі. За сукупністю кримінальних правопорушень(ст. 70 КК України) суд призначив 15 років позбавлення волі.

Визначте, за наявності яких умов засуджений може підлягати умовно-достроковому звільненню від відбування покарання? Як обчислюється мінімальний строк відбутого покарання, після якого особа може претендувати на умовно-дострокове звільнення, якщо вона була засуджена за сукупністю кримінальних правопорушень?

277. Б. був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК на 5 років позбавлення волі; за ч. 1 ст. 263 КК на 3 роки позбавлення волі; за ч. 4 ст. 187 КК на 8 років позбавлення волі. За сукупністю кримінальних правопорушень(ст. 70 КК України) суд призначив 15 років позбавлення волі.

Визначте, за наявності яких умов засуджений може підлягати умовно-достроковому звільненню від відбування покарання? Як обчислюється

мінімальний строк відбутого покарання, після якого особа може претендувати на умовно-дострокове звільнення, якщо вона була засуджена за сукупністю кримінальних правопорушень?

278. Б. був засуджений за ч. 1 ст. 369 КК на 3 роки позбавлення волі; за ч. 1 ст. 286 КК на 2 роки обмеження волі. За сукупністю кримінальних правопорушень(ст. 70 КК України) суд призначив 4 роки позбавлення волі.

Визначте, за наявності яких умов засуджений може підлягати умовно-достроковому звільненню від відбування покарання? Як обчислюється мінімальний строк відбутого покарання, після якого особа може претендувати на умовно-дострокове звільнення, якщо вона була засуджена за сукупністю кримінальних правопорушень?

279. А. був засуджений за ч.2 ст.286 КК на 6 років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним заходом на 3 роки. Враховуючи те, що А. став на шлях виправлення, після відбуття ним 2 років позбавлення волі, суд замінив невідбуту частини покарання виправними роботами на строк 3 роки та позбавлення права керувати транспортним засобом на штраф в розмірі 100 НМДГ.

Чи дотримані в цьому випадку правила заміни невідбутої частини покарання більш м'яким? Які вимоги закон висуває до більш м'якого покарання, на яке замінюється невідбута частина? Чи може бути замінена невідбута частина додаткового покарання більш м'яким?

280. А. був засуджений за ч. 3 ст. 185 КК на 4 роки позбавлення волі. Враховуючи те, що А. став на шлях виправлення, після відбуття ним 2 років позбавлення волі, суд замінив невідбуту частини покарання обмеженням волі строком на 3 роки. Через рік після заміни покарання А. вчинив новекримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 122 КК. Призначивши йому за останнєкримінальне правопорушення 2 роки обмеження волі, суд приєднав до

цього покарання невідбуту частину за попереднім вироком – 2 роки позбавлення волі і остаточно за сукупністю вироків призначив до відбуття 3 роки позбавлення волі.

Чи дотримані в цьому випадку правила заміни невідбутої частини покарання більш м'яким? Які вимоги закон висуває до більш м'якого покарання, на яке замінюється невідбута частина? Чи правильно визначені кримінально-правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час відбуття, більш м'якого покарання?

281. В. був засуджений за ч. 2 ст. 191 КК до 3 років позбавлення волі. Через рік суд визнав В. таким, що став на шлях виправлення, та замінив йому невідбуту покарання на штраф в розмірі 200 НМДГ.

Чи дотримані в цьому випадку правила заміни невідбутої частини покарання більш м'яким? Які вимоги закон висуває до більш м'якого покарання, на яке замінюється невідбута частина?

282. К., який обвинувальним вироком суду від 28 серпня 2014 року був засуджений за ч. 2 ст. 185 КК звернувся до суду із заявою про звільнення його від відбування покарання на підставі Закону України «Про амністію у 2014 році» від 08.04.2014 року.

Дослідивши положення ч. 2 ст. 86 КК, Закону України «Про застосування амністії в Україні» та Закону України «Про амністію у 2014 році» дайте аргументований висновок у справі, чи підлягає клопотання задоволенню?

283. За обвинувальним вироком К. у 2015 р. було засуджено за ч. 2 [ст. 286 КК України](#) до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки. У 2016 р. суд на підставі Закону України «Про амністію у 2016 р» К. було звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі.

У апеляційній скарзі захисник просив рішення суду скасувати у зв'язку з неправильним застосуванням закону, бо на його думку суд на підставі закону про амністію був зобов'язаний звільнити від подальшого відбування як основного, так і додаткового покарання.

Дослідивши положення ч. 2 ст. 86 КК, Закону України «Про застосування амністії в Україні» та Закону України «Про амністію у 2016 році», правові висновки та позиції Верховного Суду, дайте аргументований висновок у справі, чи підлягає скарга задоволенню?

Список додаткової літератури

Богатирьова О. І. Інститут звільнення від відбування покарання у законодавстві України: навч. посібник / О. І. Богатирьова, І. І. Журова, О. В. Лісіцков; За заг. ред. Богатирьова І.Г. – Київ: ВД «Дакор», 2014. – 214 с.

Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування : монографія / О.П. Горох ; за наук. ред. А.А. Музики. – К.: ВД «Дакор», 2019. – 676 с.

Маляренко В.Т., Музика А.А. Амністія та помилування в Україні: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2007. – 700 с.

Письменський Є.О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України / наук. ред. О.О. Дудоров; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛУВДС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. – 728 с.

Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания / В. В. Скибицкий. – К. : Наук. думка, 1987. – 183 с.

Тютюгин В.И. Условно-досрочное освобождение от наказания: Уч. пособие. – Харьков: Юрид. ин-т, 1981. – 68 с.

Хряпінський П.В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України. – Х.: Харків юридичний, 2009. – 840 с.

Яковець І.С. Умовно-дострокове звільнення та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. – PRL, 2012. – 212 с.

Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру. – Х.: НікаНова, 2014. – 388 с.

Аналіз судової практики URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/>

Тема 19. Судимість

Методичні рекомендації. Дана тема передбачає вивчення таких питань: поняття судимості; її підстава та правові наслідки; визначення та обчислення строків погашення та зняття судимості; підстави переривання строків погашення судимості та кримінально-правові наслідки такого переривання.

Відповідно до ч. 1 ст. 88 КК України особа визнається такою, що має судимість з дня набрання законної сили обвинувальним вироком і до погашення або зняття судимості. Отже, судимість поширюється на: 1) строк відбування покарання; 2) у випадках, передбачених законом, - і на певний строк після відбуття покарання – до погашення або зняття судимості.

Треба засвоїти, що у ч. 1 ст. 88 КК України закріплено два види припинення судимості: її погашення та зняття. Важливо провести відмежування між погашенням та зняттям судимості.

Практичне заняття (2 год.)

З а в д а н н я

292. Вагітна Е. вчинила кримінальне правопорушення, передбачений ст. 128 КК України та була визнана обвинувальним вироком винною, але без призначення покарання.

Чи буде Е. вважатися судимою за вчинення вказаного кримінального правопорушення (якщо так – то з якого моменту Е. буде визнано судимою)? Як у цьому випадку потрібно обчислювати строки погашення судимості (і чи

потрібно)? Які положення КК України слід ураховувати для вирішення цього питання?

293. Ч. було засуджено за ч. 1 ст. 383 КК до позбавлення волі на строк два роки та за ч. 1 ст. 309 КК - до обмеження волі на строк три роки і за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень - до позбавлення волі на строк два роки шість місяців.

Варіант. Ч. було засуджено за ч. 1 ст. 383 КК до обмеження волі на строк три роки, за ч. 1 ст. 398 КК - до позбавлення волі на строк два роки і за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень - до позбавлення волі на строк два роки шість місяців.

Через який строк після відбуття покарання Ч. визнаватиметься таким, що не має судимості? Як співвідносяться погашення та зняття судимості? Який максимальний строк погашення судимості щодо Ч.?

294. К. був засуджений за ч. 3 ст. 286 КК до позбавлення волі на строк вісім років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки, за ч. 1 ст. 135 КК - до позбавлення волі на строк два роки і за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень - до позбавлення волі на строк десять років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки.

Варіант. До позбавлення волі на строк вісім років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки К. був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК.

Як обчислюються строки погашення судимості? Через який строк після відбуття основного покарання К. визнаватиметься таким, що не має судимості? Який мінімальний строк зняття судимості з К.? Який максимальний строк погашення судимості щодо К.?

295. Б. був засуджений за ч. 3 ст. 286 КК до позбавлення волі на строк дев'ять років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки. Через 4 роки 7 місяців після початку відбування основного покарання невідбута його частина на підставі ст. 82 КК була йому замінена обмеженням волі на строк чотири роки п'ять місяців.

Варіант 1. Через 3 роки 7 місяців після початку відбування обмеження волі Б. був умовно-достроково звільнений від відбування цього покарання на підставі ч. 5 ст. 82 КК.

Варіант 2. Через 4 роки 7 місяців після початку відбування основного покарання невідбута його частина була замінена Б. виправними роботами на строк два роки.

Який термін має пройти після заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, щоб він визнавався таким, що не має судимості? Обчисліть у даному випадку строк погашення судимості. Ознайомившись зі змістом статей 85, 88 і 90 КК, вирішіть питання, чи буде С. визнаватись таким, що має судимість. Який максимальний строк погашення судимості щодо С.?

296. К. був засуджений за ч. 3 ст. 191 КК до обмеження волі на строк п'ять років з позбавленням права обіймати певні посади на строк три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. Під час іспитового строку - через 1 рік після набрання першим вироком законної сили - він вчинив шахрайство і був засуджений за ч. 2 ст. 190 КК до позбавлення волі на строк два роки шість місяців.

Варіант 1. За ч. 2 ст. 190 КК К. був засуджений до штрафу в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Варіант 2. За ч. 2 ст. 190 КК К. був засуджений до обмеження волі на строк три роки.

Протягом якого терміну після набрання другим вироком законної сили К. буде визнаватися таким, що має судимість за кожне з учинених ним кримінальних правопорушень? Визначте найбільш несприятливий для К. варіант. Які положення КК України слід ураховувати для вирішення цього питання? Який мінімальний строк зняття судимості з Ч.? Який максимальний строк погашення судимості щодо Ч.?

297. П. був засуджений за ч. 1 ст. 286 КК до обмеження волі на строк три роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. За вироком суду йому був встановлений іспитовий строк тривалістю два роки. По його закінченні П. був остаточно звільнений від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 78 КК.

Варіант 1. У період іспитового строку П. був направлений для відбування покарання, призначеного вироком, на підставі ч. 2 ст. 78 КК.

Варіант 2. Після закінчення іспитового строку, але до звільнення від відбування покарання, на підставі ч. 1 ст. 78 КК, П. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 263 КК, і був засуджений за нього до обмеження волі на строк п'ять років.

З якого моменту потрібно обчислювати строки погашення судимості? Коли П. визнаватиметься таким, що не має судимості? Обчисліть у наведених випадках строки погашення судимості. Які положення КК України слід ураховувати для вирішення цього питання?

298. М. був засуджений за ч. 3 ст. 185 КК до позбавлення волі на строк п'ять років. Через 3 роки 5 місяців після початку відбування покарання він був умовно-достроково звільнений від його відбування, а через 1 рік після

звільнення вчинив крадіжку. За це кримінальне правопорушення М. було засуджено за ч. 2 ст. 185 КК до позбавлення волі на строк п'ять років.

Варіант. Крадіжку М. вчинив через 2 роки.

Як будуть обчислюються строки погашення судимості? Ознайомтесь зі змістом статей 72, 89 та 90 КК України. Протягом якого терміну після набрання другим вироком законної сили М. визнаватиметься таким, що має судимість за кожне з учинених ним кримінальних правопорушень (відповідь дати за найбільш несприятливим для М. варіантом)?

299. Проти К. була порушена кримінальна справа за ч. 5 ст. 27 і ч. 3 ст. 191 КК і щодо нього був обраний запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Досудове розслідування і судовий розгляд тривали понад року, але вина К. у вчиненні зазначеного кримінального правопорушення не була доведена. В результаті суд засудив його за ч. 1 ст. 367 КК із застосуванням ч. 2 ст. 69 КК до штрафу в розмірі 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на підставі ч. 5 ст. 72 КК повністю звільнив від відбування покарання.

Чи визнаватиметься К. таким, що має судимість, після набрання вироком законної сили? Як у цьому випадку потрібно обчислювати строки погашення судимості (і чи потрібно)? Які положення КК України слід урахувати для вирішення цього питання?

300. Т. у 2020 р. був засуджений за ч. 1 ст. 185 КК на 1 рік обмеження волі та звільнений 13 жовтня 2021 року за відбуттям строку покарання. 16 лютого 2022 р. Т. вчинив нове кримінальне правопорушення, за яке його було засуджено за ч. 3 [ст. 185 КК](#) вироком від 17 травня 2022 року на 3 роки позбавлення волі та звільнено на підставі [ст. 75 КК](#) від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 2 роки. Цей вирок набув законної сили 2 червня 2022 року.

На підставі аналізу положень статей 89, 90 КК та правових позицій Верховного Суду дайте аргументовану відповідь, з якого моменту Т. буде вважатися таким, що не має судимості. Який порядок обчислення строку погашення судимості у разі звільнення особи від відбування покарання з випробуванням? Який порядок обчислення строку погашення судимості, якщо особа, що відбула покарання, до закінчення строку погашення судимості знову вчинить кримінальне правопорушення?

301. Вироком суду З. було засуджено за ч. 1 ст. 353 КК України до двох років обмеження волі, за ч. 2 ст. 355 КК України – до трьох років позбавлення волі, а за сукупністю кримінальних правопорушень остаточне покарання було визначене у виді трьох років позбавлення волі. Покарання З. відбув повністю. До закінчення строку погашення судимості З. вчинив нове кримінальне правопорушення, за яке був засуджений судом, але від кримінальної відповідальності його звільнили на підставі ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності.

Яким чином слід обчислювати строк погашення судимості З.? На підставі аналізу положень статей 89, 90 КК дайте аргументовану відповідь, з якого моменту З. буде вважатися таким, що не має судимості. Які строки погашення судимості встановлено законом для різних видів кримінальних правопорушень?

302. Вироком суду від 5 квітня П. був засуджений за ч. 1 ст. 248 КК України до штрафу у розмірі одна тисяча неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Вирок набув чинності 17 травня. Штраф було сплачено 28 травня. Проте 20 травня вчинив нове кримінальне правопорушення.

Чи можна вважати П. судимим на момент вчинення нового кримінального правопорушення? Як у цьому випадку потрібно обчислювати строки погашення судимості (і чи потрібно)? Які положення КК України слід ураховувати для вирішення цього питання?

303. С. було засуджено за ч. 1 ст. 213 КК України до одного року обмеження волі, за ч. 2 ст. 190 КК України – до трьох років позбавлення волі, за ч. 1 ст. 201 КК України – до шести років позбавлення волі, а за сукупністю кримінальних правопорушень остаточне покарання було визначене у виді семи років позбавлення волі.

В якому порядку може бути погашена судимість С.? Коли С. буде вважатися таким, що не має судимість? Чи впливає на обчислення строку погашення судимості дострокове звільнення від покарання?

Список додаткової літератури:

Голіна В.В. Судимість / В. В. Голіна. – Х. : Харків юрид., 2006. – 384 с.

Муратова С. О. Погашення судимості: поняття та правила обчислення строків її погашення. [Часопис Київського університету права](#). 2015. № 1. С. 265-270.

Муратова С.О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України : монографія. Харків : Право, 2017. 272 с.

Письменський Є. О. Інститут судимості в кримінальному праві України /МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ :РВВ ЛДУВС, 2009. 216 с.

Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру. Харків: НікаНова, 2014. 388 с.

Тема 20. Інші заходи кримінально-правового характеру

Методичні рекомендації. Для вивчення цієї теми слід звернутися до розділу XIII Загальної частини КК, розділу XIV Загальної частини КК, розділу XIV-1Загальної частини КК, ст. 97, 105 розділу XV Загальної частини КК. При підготовці до заняття необхідно звернути увагу на тенденцію багатокільності у розвитку сучасного кримінального права, розширення способів реагування

держави на кримінальні правопорушення та суспільно небезпечні діяння і наявність поруч з кримінальною відповідальністю інших заходів кримінально-правового характеру, спрямованих більшою мірою на забезпечення безпеки суспільства. Іноді подібні заходи називають «заходами безпеки». Необхідно з'ясувати ознаки, які відрізняють інші заходи кримінально-правового характеру від кримінальної відповідальності. Важливим є засвоєння різновидів інших заходів кримінально-правового характеру залежно від суб'єкта, до якого вони можуть бути застосовані, зокрема, щодо фізичних осіб – примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, спеціальна конфіскація або примусові заходи виховного характеру, щодо юридичних осіб – штраф, конфіскація майна або ліквідація. Окремої уваги вимагають обмежувальні заходи – новий інститут, що з'явився у кримінальному законодавстві як інструмент боротьби з домашнім насильством. Природа обмежувальних заходів залишається дискусійною в науці кримінального права, втім вони тяжіють до інших заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до фізичних осіб, і розглядаються під час вивчення даної теми.

Щодо кожного з різновидів інших заходів кримінально-правового характеру необхідно з'ясувати підставу, зміст, порядок здійснення та правові наслідки застосування.

Практичне заняття (2 год.)

З а в д а н н я

284. З. Здійснила спробу таємного викрадення товару з вітрини магазину, після чого була затримана працівником магазину та передана поліції. Під час досудового розслідування було встановлено, що З., хворіючи на параноїдальну шизофренію, вчинила суспільно небезпечне діяння, передбачене ч. 3 ст. 15, ч. 1 ст. 185 КК України. У результаті досудового розслідування прокурор надіслав до суду клопотання про застосування до З. примусових заходів

медичного характеру. Ухвалою суду було встановлено, що З. під час вчинення діяння знаходилася в стані неосудності. Через це суд застосував до неї один із видів примусових заходів медичного характеру.

Перша міні-група: визначте поняття та мету примусових заходів медичного характеру, передбачених ст. 92 КК України. У чому полягає відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру? Визначте підставу застосування примусових заходів медичного характеру відповідно до наданої фабули. Який порядок застосування примусових заходів медичного характеру? Які нормативно-правові акти регулюють застосування примусових заходів медичного характеру? Який вид заходу примусового характеру може бути застосоване до З. відповідно до наданої фабули?

Друга міні-група: проаналізуйте позицію суду, сторін обвинувачення та захисту. Чи допущено помилки судом, прокурором або адвокатом? Які обставини підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру? Які питання має з'ясувати суд під час постановлення ухвали про застосування примусових заходів медичного характеру? Чи обов'язковим для суду було застосування примусових заходів медичного характеру до З.?

Третя міні-група: проаналізуйте надану фабулу, використовуючи постанову Касац. крим. суду у складі ВСУ від 26.06.2019 р. (справа № 202/5997/17, провадження № 51-6228 км 18). Чи допущено помилки судом, прокурором або адвокатом?

285. К., який мав судимість за придбання і зберігання наркотичних засобів без мети збуту, під час його затримання працівниками правоохоронних органів проковтнув пакетик із кокаїном. На це поліцейські невідкладно доставили К. до лікарні, де його було прооперовано. У суді прокурор просив визнати К. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 309 КК України, та призначити йому покарання у виді чотирьох років

позбавлення волі. Адвокат К. стверджував, що наркозалежність – це хвороба, а тому К. потребує примусового лікування. При цьому час лікування від наркоманії в спеціальному лікувальному закладі слід зараховувати у строк покарання відповідно до ст. 540 КПК України. Сам К. скаржився на те, що в лікарні він не давав згоди на операцію, а в СІЗО – постійно, але безрезультатно клопотав про видачу наркотиків для полегшення страждань від «ломки».

Перша міні-група: визначте передумови і підстави застосування примусового лікування, передбаченого ст. 96 КК України. Чи може бути призначено примусове лікування у разі звільнення особи від покарання? Чи правильне рішення прийняв законодавець, коли визнавав призначення примусового лікування правом, а не обов'язком суду? У чому полягає відмінність примусово го лікування від примусових заходів медичного характеру?

Друга міні-група: проаналізуйте позиції сторін обвинувачення та захисту. Які помилки допущено прокурором та адвокатом? До яких хвороб віднесена наркоманія Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-ХІІ? Чи є наркоманія хворобою, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб (відповідно до абз. 1 п. 24 ППВСУ «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування» від 03.06.2005 №7)? Надайте оцінку зазначеному положенню ППВСУ.

Третя міні-група: проаналізуйте рішення ЄСПЛ по справам «Vogumilv. Portugal» 07.10.2008, «Dvoracek. Republique Tcheque» 06.11.2014; «McGlinchey and others v. The United Kingdom» 28.05.2002, «Serzhantov v. Ukraine» 11.07.2019 та визначте, чи вказують скарги К. на порушення Україною ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.

286. До Т., який вчинив діяння, передбачене ч. 2 ст. 212 КК, та якого на підставі ч. 4 ст. 212 КК було звільнено від кримінальної відповідальності, суд застосував спеціальну конфіскацію відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК.

Ухвалою слідчого судді відповідно до ч. 2 ст. 172 КПК було накладено арешт на майно (автомобіль) повнолітнього сина Т. Дане рішення суд аргументуватим, що син проживав разом із батьком.

Дайте правову оцінку рішенням суду. Проаналізуйте правові підстави спеціальної конфіскації грошей, цінностей та іншого майна у особи, що вчинила кримінальне правопорушення або суспільно-небезпечне діяння (ч. 1 ст. 96-1 КК); а також правові підстави спеціальної конфіскації грошей, цінностей та іншого майна у третьої особи (ч. 4 ст. 96-2 КК).

287. Неповнолітнього І., якому на момент вчинення діяння виповнилося 16 років, і який вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 5 ст. 186 КК, було направлено судом до спеціальної навчально-виховної установи строком на 3 роки 6 міс. і покладено обов'язок відшкодувати заподіяні кримінальним правопорушенням майнові збитки.

Чи правильне рішення прийняв суд? Надайте правову оцінку. Аргументуйте відповідь.

288. Робота в групах:

Перша міні-група: ознайомтеся зі ст. 24 ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р. Проаналізуйте підстави, зміст, порядок та правові наслідки застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.

Друга міні-група: ознайомтеся зі ст. 21-5, 21-6, 21-8 ЗУ «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» в редакції від 07.01.2018 р. Проаналізуйте підстави, зміст, порядок та правові наслідки застосування заходів протидії насильству за ознакою статі.

Третя міні-група: ознайомтеся зі ст. 91-1 КК та проаналізуйте підстави, зміст, порядок та правові наслідки застосування обмежувальних заходів.

Загальна дискусія: встановіть співвідношення між обмежувальними заходами, заходами протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

289. Робота в групах:

Утворіть міні-групи та проведіть мозковий штурм, створивши схему-таблицю заходів кримінально-правового характеру, що можуть застосовуватися до юридичних осіб, і продемонструйте взаємозв'язок та співвідношення конфіскації майна юридичної особи (ст. 96-8 КК) з іншими заходами кримінально-правового впливу.

Презентуйте результати роботи кожної з міні-груп.

Проаналізуйте в модерованій дискусії доцільність de lege ferenda передбачення в системі заходів кримінально-правового характеру щодо заборони займатися певним видом діяльності

290. Директор швацької фабрики Р. підписав угоду про виготовлення полотнища, яке повинно було мати в основі щільний матеріал і поперемінно комбінувати чорний і помаранчевий колір в рівновеликі смуги по 0,5 см. Замовникові Р. мав віддати це полотнище порізаним шириною в 2 см. За результатом виконаних робіт Р. передав 50 м. Замовленої продукції. У суді прокурор наполягав на притягненні Р. до кримінальної відповідальності за виготовлення символіки комуністичного тоталітарного режиму у вигляді сувенірної продукції відповідно до ч. 1 ст. 436¹ КК України та ліквідації швацької фабрики із конфіскацією всього належного їй майна у власність держави відповідно до ст. ст. 96⁸, 96⁹ КК України. Адвокат Р. стверджував, що його підзахисний має підлягати адміністративній відповідальності за ст. 173³ КУпАП, а щодо конфіскації пропонував компромісне рішення – з огляду на те, що ст. 96³ КК України не містить посилення на ст. 436¹ КК України, відповідно до ст. 96⁸ КК України у власність держави конфіскувати лише виготовлену продукцію. У свою чергу Р. вину у виготовленні

георгіївської стрічки не визнавав, наполягав на тому, що виконував замовлення, а не виготовляв сувенірну продукцію; у цілому вказував на те, що не розуміє, у чому суспільна небезпечність виготовлення таких сувенірів.

Перша міні-група: проаналізуйте ст. 96³, 96⁸, 96⁹ КК України та визначте матеріально-правову підставу застосування конфіскації майна юридичних осіб. Кого слід розуміти під уповноваженими особами юридичної особи? У яких випадках визнається, що кримінальне правопорушення вчинене в інтересах юридичної особи? Зверніться до ст.ст. 96⁶, 96⁸ КК України та дайте відповідь на питання про те, правом чи обов'язком суду є застосування конфіскації майна юридичної особи? Надайте оцінку такому рішенню законодавця. Відповідно до ст.ст. 96⁶, 96⁸, 96¹⁰ КК України визначте правила застосування конфіскації майна юридичної особи. Чи може бути застосована часткова конфіскація майна юридичної особи?

Друга міні-група: проаналізуйте позиції сторін обвинувачення та захисту. Які помилки допущено прокурором та адвокатом? Проаналізуйте ст.ст. 96³, 96⁸, 96⁹ КК України та встановіть, чи може бути застосована конфіскація майна юридичної особи у разі вчинення її уповноваженою особою кримінального правопорушення, передбаченого ст. 436¹ КК України?

Третя міні-група: Проаналізуйте рішення ЄСПЛ по справам «Sporrong and Lönnroth v. Sweden» від 23.09.1982, «Broniowski v. Poland» від 22.06.2004 та встановіть, які три норми закріплено у ст. 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. За яких умов втручання держави у право власності юридичної особи є правомірним і сумісним із гарантіями ст. 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.? Розкрийте зміст принципів: законності, переслідування законної мети в інтересах суспільства, справедливого балансу.

Четверта міні-група: чи впливає на вирішення питання про відповідальність Р. його твердження щодо виконання ним замовлення, а не виготовлення сувенірної продукції? Проаналізуйте рішення ЄСПЛ по справам «Vajnai v. Hungary» від 08.07.2008, «Fratanolov v. Hungary» від 03.11.2011 та

надайте оцінку зауваженням Р. щодо відсутності суспільної небезпечності у виготовленні сувенірної продукції, предметно пов'язаної із комуністичним тоталітарним режимом.

291. Юриста Т., який представляв інтереси ТОВ «Завод з вироблення піротехніки» в суді, було обвинувачено за пропозицію надати неправомірну вигоду судді в розмірі 100 000 грн. за постановлення завідомо неправосудного судового рішення. Прокурор в суді наполягав не тільки на притягненні юриста Т. за ч. 3 ст. 369 КК України, але й на застосуванні заходів кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Завод з вироблення піротехніки». Адвокат в суді зазначив, що його підзахисний Т. діяв в інтересах ТОВ «Завод з вироблення піротехніки» лише в судових засіданнях, однак поза ними діяв за власною ініціативою.

Перша міні-група: проаналізуйте фабулу та надайте правову оцінку вчиненого юристом Т.. Проаналізуйте ст.ст. 96-3, 96-4 КК України та визначте матеріально-правову підставу застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. У яких випадках визнається, що кримінальне правопорушення вчинене в інтересах юридичної особи? Які види заходів кримінально-правового характеру можуть бути застосовані до юридичних осіб?

Друга міні-група: зверніться до ст.ст. 96-6, 96-7 КК України та дайте відповідь на питання про те, які види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб є основними, а які – додатковими? Відповідно до ст.ст. 96-6, 96-7, 96-10 КК України визначте правила застосування штрафу до юридичної особи. Як визначити розмір штрафу за умови неможливості обчислення неправомірної вигоди?

Третя міні-група: проаналізуйте позиції сторін обвинувачення та захисту. Чи допущено помилки прокурором та адвокатом? Проаналізуйте ст.ст. 96-3, 96-6, 96-7 КК України та встановіть, чи може бути застосовано

заходи кримінально-правового характеру до ТОВ «Завод з вироблення піротехніки», якщо у його статутному капіталі є частка держави?

Список додаткової літератури

Батургарєєва В. С. Спеціальна конфіскація як засіб запобігання злочинності в Україні // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 101-109.

Бурдін В.М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 780 с.

Гуторова Н.О. Заходи кримінально-правового характеру // Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та необхідності застосування: маієриалівсеукр. наук.-практ. конф. м. Одеса, 7 лютого 2014 р. / відп. ред. С.В. Ківалов – Одеса:Гельветека. – 2014. – С. 18-20

Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2019. – С. 45-52.

Єрмак О. В., Куц В. М. Конфіскація як засіб кримінально-правового реагування : монографія. – Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2018. – С. 113-157.

Задоя К.П. Правова природа заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб // Право і громадянське суспільство. – Електронний ресурс. – Режим доступу:<http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/4-9-2014/item/191-pravova-priroda-zakhodiv-kriminalno-pravovogo-kharakteru-shcho-zastosovuyutsya-do-yuridichnikh-osib-zadoya-k-p>

Зайцев О.В. Обмежена осудність у кримінальному праві України: Монографія. – Харків: Майдан, 2007.– 240 с.

Козаченко О.В. Архітектоніка кримінально-правового впливу: поняття? властивості та система кримінально-правових заходів // Вісник Асоціації кримінального права України, 2017, № 1(8). – С. 22-40

Кримінально-правові заходи в Україні : підручник / за ред. О. В. Козаченка. – Миколаїв: Іліон, 2015. – 216 с.

Лень В.В., Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: історія, стан, тенденції : монографія.— Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010. — 212 с.

Музика А.А. Примусові заходи медичного і виховного характеру. - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1997. – 290 с.

Орловська Н. Про модель кримінально-правового впливу на юридичну особу в Україні // Юридичний вісник. – 2014.– № 2. – С. 125-130

Палюх Л. М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування : Навч. посібник. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2010. – 214 с.

Пономаренко Ю.А. Поняття, зміст і форми реалізації кримінальної відповідальності // Проблеми правової відповідальності : монографія / Ю.П. Битяк, Ю.Г. Барабаш, Л.М. Баранова та ін. ; за ред. В.Я. Тація, А.П. Гетьмана, В.І. Борисової. – Х. : Право, 2014. – С. 257-287

Туляков В. О. Сингулярність кримінального права та державний примус / В. О. Туляков // Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова; МОН України, НУ «ОЮА», Каф.крим. права та ін. крим.-прав. дисциплін Миколаїв. ін-т. права, ПРЦ НАПрНУ, ГО «Всеукр. Асоціація крим. права». –Миколаїв : Іліон, 2016. – С. 23-30

Харитонов О. В. Ключові засади гендерної політики у кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству : Науково-практичний посібник. – Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2018. – С. 73-80.

Харитонов О. Обмежувальні заходи в системі інструментів запобігання та протидії домашньому насильству // Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінально-процесуального та криміналістичного забезпечення безпеки України: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (30 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. – С. 214-216

Яремко Г.З. Система заходів кримінально-правового характеру // Часопис Академії адвокатури. – 2014. - № 4 (25). – Том 7. – С. 89-96

Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. – Харків: НікаНова, 2014. – 388 с.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Методичні рекомендації. При вирішенні завдань необхідно звернути увагу на те, що кримінальна відповідальність і покарання неповнолітніх тільки тоді будуть сприйматися суспільством як справедливі, коли будуть максимально враховувати особливості віку, рівень фізичного та психічного розвитку неповнолітнього, умови його життя та виховання, вплив дорослих і т. ін. Виходячи з цього, потрібно усвідомити особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх, призначення їм покарання та звільнення від його відбування, що сформульовані законодавцем в розділі XV Загальної частини КК України. Розглядаючи особливості відповідальності неповнолітніх необхідно ознайомитися з постановою ПВСУ від 16 квітня 2004 р. «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх», постановою ПВСУ від 24 жовтня 2003 р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання»; постанову № 2 від 15 травня 2006 р. «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру»

Практичне заняття (2 год.)

Завдання

304. 17-річний С. вчинив грабіж (ч. 1 ст. 186 КК України). Враховуючи те, що С. вчинив злочин вперше, щиро розкався у вчиненому, активно сприяв розкриттю злочину, добровільно повернув потерпілому викрадені речі, суд

звільнив С. від кримінальної відповідальності на підставі ч. 1 ст. 97 КК та застосував до нього примусові заходи виховного характеру у виді обмеження дозвілля і заборони змінювати місце проживання без дозволу органу пробації.

Дослідивши положення ст. 97, 105 КК дайте аргументований висновок по справі, чи вірне рішення суду? Які передумови та підстави звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності? Який порядок застосування примусових заходів виховного характеру?

305. 16-річний А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185 КК. Прокурор подав клопотання про звільнення А. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 97 КК у зв'язку з тим, що А. вчинив кримінальне правопорушення вперше, визнав свою вину, щиро покаявся, активно сприяв його розкриттю, відшкодував потерпілому заподіяну шкоду, позитивно характеризується за місцем навчання.

Дослідивши положення ст. 97 КК дайте аргументований висновок, чи підлягає клопотання задоволенню? Які передумови та підстави звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності?

306. 16-річний А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 128 КК. Суд, враховуючи, що А. вчинив кримінальне правопорушення вперше, визнав свою вину, щиро покаявся, активно сприяв його розкриттю, відшкодував потерпілому заподіяну шкоду, позитивно характеризується за місцем навчання звільнив його від кримінальної відповідальності на підставі ст. 97 КК.

Дослідивши положення ст. 97 КК дайте аргументований висновок, чи вірне рішення суду? Які передумови та підстави звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності? Який порядок застосування примусових заходів виховного характеру?

307. 15-річного Д. було засуджено за ч. 3 ст. 187 КК на 8 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Дослідивши положення статей 98, 102 КК аргументуйте своє рішення, чи вірне рішення суду? В чому полягає особливість системи покарань для неповнолітніх? Які особливості призначення позбавлення волі та конфіскації майна неповнолітнім?

308. 17-річного С. було засуджено за ч. 2 ст. 186 КК до 4 років позбавлення волі. Застосувавши до нього звільнення від відбування покарання з випробуванням, суд визначив іспитовий строк на 3 роки та на підставі ст. 105 КК поклав на нього обов'язок у виді обмеження дозвілля.

Дослідивши положення статей 104, 105 КК аргументуйте своє рішення, чи вірне рішення суду? Які умови звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням? Які обов'язки суд може покласти на засудженого у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням?

309. 17-річний Г. за замах на вбивство був засуджений за ч. 2 ст. 15 і п. 6 ч. 2 ст. 115 КК. Зважаючи на те, що на момент винесення обвинувального вироку він досяг 18-річного віку, суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на дванадцять років з конфіскацією майна.

Дослідивши положення статей 98, 102 КК аргументуйте, чи вірне рішення суду? Які покарання можуть призначатися неповнолітнім? Які особливості призначення конфіскації майна та позбавлення волі неповнолітнім?

310. 16-річний В. за ч. 1 ст. 296 КК був засуджений до штрафу у розмірі 600 НМДГ з іспитовим строком 3 роки.

Дослідивши положення статей 99, 104 КК аргументуйте, чи вірне рішення суду? Які особливості призначення штрафу неповнолітнім? У чому особливість звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням?

311. 14-річного Д. було засуджено за ч. 1 ст. 186 КК до арешту строком на 2 місяці і звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 2 роки і 6 місяців. При цьому суд поклав на Д. обов'язки у виді заборонизалишати постійне місце проживання з 21.00 до 7.00 та закінчити навчання у коледжі.

Дослідивши положення статей 101, 104 КК аргументуйте своє рішення, чи вірне рішення суду? В чому полягає особливість системи покарань для неповнолітніх? Які особливості призначення арешту неповнолітнім? У чому полягає особливість звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням? Які обов'язки суд може покласти на засудженого у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням?

312. 17-річного К. було засуджено за ч. 1 ст. 121 КК на 5 років позбавлення волі. За час відбування покарання К. сумлінно ставився до навчання, не порушував режим відбування покарання, мав заохочення від адміністрації. Після 2 років засуджений звернувся до адміністрації з клопотанням про його умовно-достроково звільнення від призначеного покарання.

Дослідивши положення ст. 107 КК дайте аргументоване рішення, чи підлягає клопотання задоволенню? У чому полягає особливість умовно-дострокового звільнення від відбування покарання засуджених за кримінальне правопорушення, вчинений у неповнолітньому віці? Чи може неповнолітній клопотати про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким?

313. 17-річний В. був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України на 4 роки позбавлення волі. За час відбування покарання В. сумлінно ставився до навчання, не порушував режим відбування покарання, мав заохочення від адміністрації, чим довів своє виправлення. Після 1 року засуджений звернувся до адміністрації з клопотанням про його умовно-достроково звільнення від призначеного покарання.

Дослідивши положення ст. 107 КК дайте аргументоване рішення, чи підлягає клопотання задоволенню? У чому полягає особливість умовно-дострокового звільнення від відбування покарання засуджених за кримінальне правопорушення, вчинене у неповнолітньому віці? Чи може неповнолітній клопотати про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким?

314. 16-річний А. вироком суду засуджений за ч. 3 ст. 185 КК на 3 роки позбавлення волі.

З якого моменту А. буде вважатися таким, що не має судимості? З якого моменту А. буде вважатися таким, що не має судимості, якщо А. буде звільнений від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком один рік?

315. А. у віці 16 років вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 296 КК. Вироком суду він засуджений до покарання у виді штрафу в розмірі 50 НМДГ.

З якого моменту він буде вважатися таким, що не має судимості? З якого моменту А. буде вважатися таким, що не має судимості, якщо він за вчинене кримінальне правопорушення буде звільнений від покарання на підставі ст. 105 КК та направлений до спеціальної навчально-виховної установи на 1 рік?

316. 17-річний Р. за ч. 1 ст. 152 КК був засуджений на 4 роки позбавлення волі. Через півроку після свого звільнення Р. звернувся до суду з проханням зняти з нього судимість.

Чи має право суд достроково зняти судимість з Р.? Коли він буде вважатися таким, що не має судимості? Які передумови та підстави дострокового зняття судимості з неповнолітніх?

Список додаткової літератури

Бурдін В. М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: монографія. Київ: Атіка, 2004. 240 с.

Палюх Л. М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування: навч. посіб. Л. : Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2010. 214 с.

Ковтун Н. Я. Види додаткових покарань для неповнолітніх: монографія. Київ: Ін Юре, 2011. 208 с.

Назимко Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України (нарис з методології дослідження). Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2014. 370 с.

Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. Харків: НікаНова, 2014. 388 с.

Назимк Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2018. 336 с.

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ

1. Кримінальне право як галузь права: поняття, предмет, метод та система
2. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки, підстава та форми реалізації
3. Дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення.
4. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі: поняття, підстави, наслідки
5. Дія закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України
6. Дія закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених за межами України.
7. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, класифікація кримінальних правопорушень за їх тяжкістю та її значення.

8. Поняття, ознаки та значення малозначного діяння, його відмінність від кримінального правопорушення.
9. Поняття і значення складу кримінального правопорушення Види складів кримінального правопорушення
10. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення
11. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, види та значення
12. Предмет кримінального правопорушення та потерпілий від кримінального правопорушення: поняття, відмінність від об'єкта, значення
13. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки, значення
14. Діяння як ознака об'єктивної сторони: поняття, ознаки, форми. Умови кримінальної відповідальності за бездіяльність
15. Суспільно-небезпечні наслідки: поняття, види, значення
16. Причинний зв'язок: поняття, правила встановлення, значення
17. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види
18. Осудність та неосудність: поняття, критерії, значення
19. Обмежена осудність: поняття, критерії, значення
20. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, значення
21. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки, значення
22. Вина: поняття, форми, значення
23. Прямий умисел: поняття, ознаки, відмінність від непрямого умислу
24. Непрямий умисел: поняття, ознаки, відмінність від прямого умислу
25. Кримінально протиправна самовпевненість: поняття, ознаки, відмінність від непрямого умислу
26. Кримінально протиправна недбалість: поняття, критерії, відмінність від казусу
27. Змішана (складна (подвійна) форма вини: поняття, різновиди, значення
28. Казус: поняття, ознаки, відмінність від вини, правові наслідки

29. Фактична помилка: поняття, види, значення
30. Юридична помилка: поняття, види, значення
31. Закінчене кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та види
32. Готування до кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація, відмінність від виявлення умислу та замаху на кримінальне правопорушення
33. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види, відмінність від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення
34. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки, кримінально-правові наслідки
35. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, значення
36. Виконавець як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види, кваліфікація
37. Організатор як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація
38. Підбурювач як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація
39. Пособник як співучасник кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація
40. Форми співучасті за характером участі у кримінальному правопорушенні
41. Форми співучасті за ступенем стійкості суб'єктивних зв'язків між співучасниками.
42. Кримінальна відповідальність та кваліфікація діянь співучасників
43. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом
44. Невдале підбурювання та пособництво: поняття, значення, відмінність від добровільної відмови співучасників.
45. Екссес виконавця: поняття, види, значення
46. Особливості добровільної відмови співучасників

47. Причетність до кримінального правопорушення: поняття, види, відмінність від співучасті
48. Триваюче, продовжуване та складне (складене) кримінальне правопорушення: поняття, ознаки
49. Сукупність кримінальних правопорушень поняття, ознаки, види, кваліфікація
50. Повторність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, кваліфікація
51. Рецидив кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, кваліфікація
52. Необхідна оборона: поняття, підстава, ознаки
53. Уявна оборона: поняття, види, правові наслідки
54. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, підстава, ознаки
55. Перевищення меж необхідної оборони та заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, види, кримінально-правові наслідки
56. Крайня необхідність: поняття, підстави, ознаки, відмінність від необхідної оборони
57. Виконання наказу або розпорядження: поняття, види, правові наслідки
58. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття, види, порядок, правові наслідки
59. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям: передумова, підстава, порядок, правові наслідки
60. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим: передумова, підстава, порядок, правові наслідки
61. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки: передумова, підстава, умова, правові наслідки
62. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки: передумова, підстава, порядок, правові наслідки

63. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності: передумова, підстава, порядок, правові наслідки
64. Поняття, ознаки та мета покарання
65. Система покарань: поняття, ознаки, значення
66. Основні та додаткові покарання: поняття, види, особливості призначення
67. Штраф: поняття, розмір, особливості призначення та заміни
68. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: поняття, строки, особливості призначення
69. Громадські та виправні роботи: поняття, строки, особливості призначення
70. Конфіскація майна: поняття, види, особливості призначення, відмінність від спеціальної конфіскації
71. Службові обмеження для військовослужбовців: поняття, строки, особливості призначення
72. Тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців: поняття, строки, особливості призначення.
73. Обмеження волі: поняття, строки, відмінність від позбавлення волі, особливості призначення
74. Арешт і позбавлення волі на певний строк: поняття, строки, особливості призначення
75. Довічне позбавлення волі: поняття, особливості призначення
76. Загальні засади призначення покарання
77. Обставини, що пом'якшують покарання: поняття, особливості призначення покарання за наявності окремих обставин, що пом'якшують покарання
78. Обставини, що обтяжують покарання: поняття, особливості врахування при призначенні покарання
79. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: передумова, підстава та способи пом'якшення покарання
80. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті

81. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень: порядок та визначення остаточної міри покарання
82. Призначення покарання за сукупністю вироків: порядок та визначення остаточної міри покарання
83. Звільнення від покарання: поняття, види, порядок, правові наслідки
84. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: передумова, підстава та умова
85. Кримінально-правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням
86. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку: передумова, підстава, порядок, правові наслідки
87. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: передумова, підстава, умова, кримінально-правові наслідки
88. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: передумова, підстава, кримінально-правові наслідки
89. Звільнення від відбування покарання за хворобою: передумова, підстава та правові наслідки
90. Амністія і помилування у кримінальному праві України: поняття та порядок застосування
91. Погашення судимості: поняття, передумова, підстава, строки, значення
92. Зняття судимості: поняття, передумова, підстава, строки, значення.
93. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності
94. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх та особливості їх призначення
95. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання
96. Спеціальна конфіскація: поняття, випадки застосування, відмінність від конфіскації майна як виду покарання

У к л а д а ч і:

БАУЛІН Юрій Васильович,
БАЙДА Антон Олександрович,
БОРИСОВ В'ячеслав Іванович,
В'ЮНИК Максим Вікторович,
ГРИГОР'ЄВА Марина Євгенівна,
ГРОДЕЦЬКИЙ Юрій Васильович,
ГОРНОСТАЙ Алеся Вікторівна,
ГУД Тетяна Миколаївна,
ДЕМИДОВА Людмила Миколаївна,
ЄВДОКИМОВА Олена Володимирівна,
ЄМЕЛЬЯНЕНКО Володимир Віталійович,
ЗАБУГА Юля Юріївна,
ЗАЙЦЕВ Олексій Володимирович,
ЗІНЧЕНКО Ірина Олександрівна,
МАСЛАК Наталя Володимирівна,
МИХАЙЛИЧЕНКО Тетяна Олександрівна,
ОРЛОВСЬКИЙ Руслан Семенович,
ОСАДЧА Анна Сергіївна,
ПОНОМАРЕНКО Юрій Анатолійович,
РАДУТНИЙ Олександр Едуардович,
ТАВОЛЖАНСЬКА Юлія Сергіївна,
ТАЦІЙ Василь Якович,
ТЮТЮГІН Володимир Ілліч,
УС Ольга Володимирівна,
ХАРИТОНОВА Олена Володимирівна,
ХАРИТОНОВ Сергій Олександрович,
ШЕВЧЕНКО Євген Валерійович,
ШЕПИТЬКО Михайло Валерійович,
ШУЛЬЖЕНКО Надія Володимирівна.

